У НУМАРЫ

- У Беластоцкім павеце
- Вока ў вока з мінулым
- На «нічыёй» зямлі
- 15 год ЛГКТ
- Мірскі замак

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 16 (842) ГОД XVII БЕЛАСТОК 16 КРАСАВІКА 1972 г. ЦАНА 60 гр.



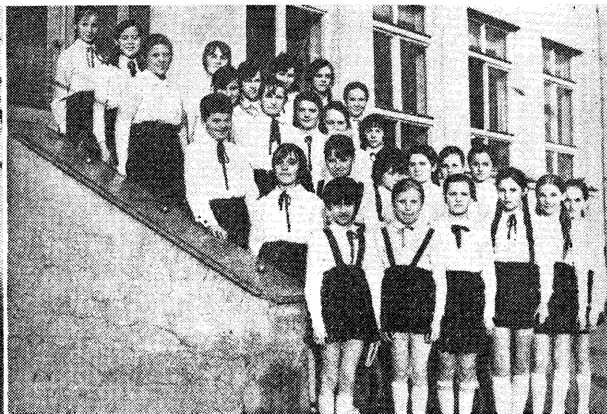
Вучнёўскі хор, які існуе пры пачатковай школе ў Гарадку, Беластоцкага павету, мае свае багатыя традыцыі. Ад 1967 года вядзе яго таленавіты музыкант, настаўнік Сцяпан Копа. Цяпер у хоры 42 асобы. Належаць да яго вучні V—VIII класаў. У мінулым годзе школьны хор з Гарадка прымаў удзел у павятовым і ваяводскім конкурсах і заняў заслужанае першае месца. У гэтым годзе прымаў ён удзел у павятовым школьным конкурсе «Беларуская песня—72». Сола найлепш спявала Ліля Лісоўская, у дуэце — Эля Дылько і Галіна Языкаў і ў трыё — Аля Пшэсмыцкая, Аня Захарчук і Галіна Языкаў. Ва ўсіх гэтых катэгорыях гарадоцкія вучні занялі першае месца і будуць спяваць на цэнтральным аглядзе «Беларуская песня—72». Варта дадаць, што ў павятовым конкурсе прымалі ўдзел маладыя спевакі з васьмі пачатковых школ, а таксама вучні з ліцэя ў Міхалове.

Школьны хор з Гарадка часта выступае на сцэне ў мясцовым Доме культуры. Нядаўна выступаў ён з нагоды адкрыцця Музея гісторыі рабочага руху ў Доме культуры ў Гарадку.

Тэкст і фота: Я. Цялушэцкі



Спявае трыё: Эля Дылько, Аня Захарчук і Аліна Пшэсмыцкая.



Гарадоцкі школьны хор



31 сакавіка г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Нацыянальнай камісіі Ваяводскага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку. Прысвечана яно было абмеркаванню працы праблемных камісій ГП БГКТ. Праца ўсіх камісій нашага таварыства была ацэнена дадатна. Было падкрэслена, што праблемныя камісіі садзейнічалі паляпшэнню працы ГП БГКТ і адыгрываюць яны істотную ролю ў жыцці таварыства.

Нацыянальная камісія ВК ПАРП лічыць, што трэба гэту дзейнасць далей развіваць і інтэграваць яе з працай падобных камісій і ўстаноў, якія дзейнічаюць на Беласточчыне. **(рл)**



Справаздачна-выбарная канферэнцыя беластоцкага павятовага аддзела БГКТ адбылася 12 сакавіка ў памяшканні Галоўнага праўлення. Адкрыла яе кароткай прамовай сакратар аддзела Валя Філіпюк. Яна запрапанавала старшынёй канферэнцыі выбраць члена прэзідыума праўлення аддзела Янку Цялушэцкага. Са справаздачным дакладам прэзідыума выступіў намеснік старшыні праўлення аддзела Мікалай Матэйчук. У дакладзе шырока была паказана праца аддзела, яго актывістаў і гурткоў. Каб паказаць яе, каб сарыентавацца, чым аддзел займаецца, пакажам гэта на прыкладзе 1971 года, які прайшоў пад знакам святкавання 15-ай гадавіны БГКТ. Аддзел уключаўся ў працу ў 18-ці пляцоўках Беластоцкага павету, якія лічацца цэнтрамі культурнай дзейнасці даных мясцовасцей. З'уляюцца імі ГОК-і, клубы «Рух», клубы селяніна і школы. БГКТ уключалася ў святкаванне такіх гадавін, як свята Адраджэння Польшчы, 54-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі, 26 гадавіны з дня падпісання дагавору аб дружбе і ўзаемадапамозе паміж Польшчай і Савецкім Саюзам, 25-й гадавіны ОРМО, Міжнароднага дня дзіцяці, Дня настаўніка і іншыя. З нагоды гэтых свят аддзел арганізаваў 8 акадэміяў, 2 аўтарскія спатканні з членамі літаратурнага аб'яднання «Белавежа», 11 дакладаў, 9 гутарак, 4 выстаўкі, 22 фотавыстаўкі, 17 выступленняў аматарскіх калектываў, 12 канцэртаў эстрады ГП «Лявоніха», высветлена было 15 савецкіх фільмаў кінапрасоўкай ГП, арганізаваны конкурс на беларускую песню.

У канцы мінулага года аддзел пачаў справаздачна-выбарную кампанію ў гуртках і дакладна аднавіў спіскі членаў. Праўда, зменшылася часткова колькасць членаў БГКТ, але затое былі аднаўлены праўленні гурткоў, у якія выбраны ініцыятыўныя людзі. «Цяпер, — сцвярджалася ў дакладзе, — вядома дакладна, каго мы маем у сваіх гуртках». І так, у Беластоцкім павеце працуе зараз 19 гурткоў БГКТ, у склад якіх уваходзіць 340 членаў.

Старшыня рэвізійнай камісіі Хведар Садоўскі прадставіў справаздачу з яе дзейнасці.

У дыскусіі дэлегаты паасобных гурткоў звярнулі ўвагу на шэраг істотных спраў.

Рышард Варабей з Міхалова гаварыў аб навучанні беларускай мовы, з якою ў Беластоцкім павеце справа выглядае дрэнна. Паменшылася значна колькасць школ, у якіх навучалася родная мова. А гэта будзе мець уплыў на тое, што дарастаючае пакаленне не будзе азнаёмлена з беларускай літаратурай і культурай, не будзе развівацца мастацкая самадзейнасць з беларускім рэпертуарам. Справай заахвочвання вывучання роднай мовы павінна займацца беларускае таварыства і лічыць гэта сваім найважнейшым заданнем.

Мікалай Хлябіч з вёскі Рыбакі пераканаўча расказаў аб такім прыкладзе. Калі настаўніца аб'явіла ў школе, што беларуская мова не з'яўляецца абавязковым прадметам і дзеці перасталі хадзіць на заняткі, бацькі — члены БГКТ правялі размову са сваімі дзецьмі, і зноў у Рыбаках існуе ў школе беларуская мова. М. Хлябіч расказаў таксама прысутным аб народным беларускім фэстыне, які штогод арганізуецца ў іх.

— Стаў фестын, — гаварыў ён, — народным святам, на якое з'язджаюцца ў Рыбакі і суседнія вёскі сваякі з далёкіх мясцовасцяў.

Дэлегат з Гарадка Ніна Муцынская звярнула ўвагу на штотыднёвыя 15-мінутныя перадачы на беларускай мове ў Беластоцкім польскім радыё. Радыёвузлы не ўключаюць іх, і людзі не маюць магчымасці слухаць гэтыя перадачы праз свае радыёкропкі. Справа не новая, але неяк яна не вырашаецца.

Іван Азябла з Пянькоў даказваў, што мала ёсць аўтарскіх сустрэч з літара-

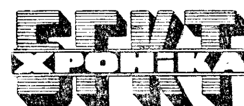
Працяг на стар.4

У БЕЛАСТОЦКІМ ПАВЕЦЕ



Вясна ў лесе.

Фота А. Карпюка



■ 27 сакавіка ў Гайнаўцы адбыўся школьны конкурс на беларускую песню, арганізаваны інспектаратам асветы пры ўдзеле мясцовага аддзела БГКТ. У конкурсе ўзяло ўдзел каля 60 асоб.

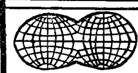
■ 29 сакавіка сакратар ГП Я. Зенюк, кіраўнік аддзела культуры павятовай рады нарадовай у Саколцы В. Філіповіч і сакратар сакольскага праўлення аддзела І. Антошка ў Крынках правялі размову з прадстаўнікамі мясцовых улад — ГРН, КГ, ГС, СОП і дырэктарам гарбарні адносна аплочвання дырыжора харавога калектыву, які намагаецца арганізаваць гурток БГКТ разам з іншымі арганізацыямі. Усе ў Крынках зацікаўлены ў тым, каб існаваў там рэгіянальны мастацкі калектыў.

■ 30 сакавіка пад старшынствам В. Валкавыцкай адбылося пасяджэнне арганізацыйнага камітэта фінальнага агляду беларускай песні — 72. Былі разгледжаны арганізацыйныя справы конкурсу і вытыпаваны на яго ўдзельнікі з паасобных аддзелаў. Фінальны агляд адбудзецца 16 красавіка ў памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ у Беластоку па вуліцы Варшаўскай 11. Выступіць 12 салістаў, 10 дуэтаў і 5 вакальных калектываў.

■ На сваім першым пасяджэнні, пад кіраўніцтвам новага старшыні М. Гайдука прэзідыум гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку разгледзеў наступныя справы: а) ацаніў конкурс на беларускую песню — 72, арганізаваны аддзелам, б) апрацаваў план мерапрыемстваў да канца чэрвеня бягучага года, в) прааналізаваў працу аддзела за першы квартал 1972 года, г) пастанавіў заснаваць гурток зацікаўленых фатаграфіяй. Прэзідыум вынес шчырую падзяку кіраўніку культурна-асветнага аддзела ГП С. Лукашуку за праяўленую ахвярнасць у правядзенні конкурсу на беларускую песню.

■ 31 сакавіка Міхалова наведалі кіраўнік культурна-асветнага аддзела ГП С. Лукашук, старшыня і сакратар беластоцкага павятовага аддзела БГКТ Я. Цялушэцкі і В. Філіпюк. Там пры ўдзеле кіраўніка дома культуры Р. Варабея адбыўся сход ахвотных удзельнічаць у харавым калектыве БГКТ. Прысутныя праслухалі з магнетафона песні бельскага харавога і іншых калектываў. Пасля пад кіраўніцтвам С. Лукашука адбылася першая рэпетыцыя. **(мх)**

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

 СВЕТ  БССР  ПОЛЬШЧА  ВАЯВОДСТВА

СВЕТ

«МАЛАНКА — 1» І «МАС»

4 красавіка 1972 года ў Савецкім Саюзе ажыццёўлены запуск адной ракетай-носьбітам чаргова спадарожніка сувязі «Маланка—1» і французскага малога аўтаматычнага спадарожніка «МАС».

Спадарожнік сувязі «Маланка — 1» прызначаны для забеспячэння эксплуатацыі сістэмы далёкай тэлефонна-тэлеграфнай радыёсувязі, а таксама перадачы праграм цэнтральнага тэлебачання СССР на пункты сеткі «Арбіта», размешчаныя ў раёнах Крайняй Поўначы, Сібіры, Далёкага Усходу і Сярэдняй Азіі.

Французскі спадарожнік «МАС» прызначаны для даследавання характарыстык розных сонечных батарэй ва ўмовах касмічнай прасторы.

Запуск спадарожніка «МАС» ажыццёўлены ў адпаведнасці з праграмай супрацоўніцтва паміж СССР і Францыяй у галіне даследавання і выкарыстання касмічнай прасторы ў мірных мэтах.

ВЕТЭРАНЫ В'ЕТНАМА

ЗША не згортваюць вайну ў Індакітаі, яны ўзмацняюць яе. Толькі ў студзені гэтага года ўрад ЗША накіраваў у Індакітай дадаткова 42 бамбардзіроўшчыкі «В—52», два авіяносцы, некалькі эскадрылляў знішчальнікаў - бамбардзіроўшчыкаў. Колькасць бомб, скінутых на зямлю Індакітая ў студзені, узрасла прынамсі на 50 працэнтаў, гаворыцца ў заяве арганізацыі «Ветэраны В'етнама — супраць вайны».

Нават афіцыйныя даныя Пентагона сцвярджаюць, што толькі за першыя месяцы гэтага года авіяцыя ЗША зрабіла 90 паветраных налётаў на Паўночны В'етнам. У 1971 годзе на Дэмакратычную Рэспубліку В'етнам амерыканскія паветраныя піраты нападалі 108 разоў.

*

Прэзідэнт Ніксан, прыступаючы да выбарчай кампаніі, усё паставіў на т.зв. в'етнамізацыю вайны. Пачаў расказваць свайму народу, што вядзенне вайны паступова будзе перадавацца сайгонскаму ўраду. Тым часам аказалася, што амерыканскія войскі яшчэ ў В'етнаме, а ўжо сайгонскія войскі ўгінаюцца пад агнём вялікага партызанскага наступлення. Поспехі партызан Паўднёвага В'етнама сталі настолькі вялікімі і нечаканымі, што аб іх загаварыў увесь свет.

З МЭТАЙ НАРМАЛІЗАЦЫІ АДНОСІН

Індыя імкнецца да нармалізацыі адносін з Пакістанам, падкрэсліла прэм'ер-міністр Індзіра Гандзі. Паведаміла яна, што цяпер устаноўлены прамыя кантакты паміж Індыяй і Пакістанам з мэтай правядзення перагавораў па пытанню аб нармалізацыі інда-пакістанскіх адносін. Адносіны супрацоўніцтва паміж Пакістанам, Індыяй і Бангладэш, адзначыла Гандзі, маглі б служыць «крыніцай сілы» для кожнага з гэтых краін.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ...

...што ад пачатку эпохі матарызацыі да канца мінулага года ў дарожных выпадках на свеце загінула 20 мільёнаў чалавек? (АК)

БССР

ДА 90-ГОДДЗЯ НАРОДНЫХ ПІСЬМЕННІКАЎ

Грамадскасць БССР рыхтуецца шырока адзначыць 90-годдзе з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа. Між іншым, ім прызначаецца сёлетняе выданне штогадовага альманаха «Дзень паэзіі».

Група беларускіх паэтаў выступіла з прапановай, каб у сувязі з купалаўскім 90-годдзем устанавіць пастаяннае «Свята паэзіі», якое адзначалася б у другую нядзелю ліпеня. «Купалаўскае свята паэзіі, — пішуць яны, — павінна стаць сапраўды народным, жывым, карнавальным, кірмашовым — разнастайным і багатым па змесце».

ЛЕПШЫЯ П'ЕСЫ

Ужо вядомы вынікі рэспубліканскага конкурсу на лепшыя аднаактавыя п'есы. Між іншым, прэміі на гэтым конкурсе атрымалі: Л. Гаўрылкін, І. Шамякін, Н. Гілевіч і Ул. Багдановіч.

УШАНАВАННЕ ПАМЯЦІ Б. ТАРАШКЕВІЧА

У гарадскім пасёлку Радашковічы на вуліцы імя Тарашкевіча, на доме, дзе жыў і працаваў вядомы беларускі вучоны і грамадскі дзеяч, адкрыта мемарыяльная дошка. На ёй напісана: «Тут у 1923 — 1931 г.г. жыў і працаваў вядомы вучоны, актыўны ўдзельнік вызваленчага руху працоўных Заходняй Беларусі, акадэмік АН БССР Браніслаў Адамавіч Тарашкевіч». Такім чынам была ўшанавана 80 гадавіна з дня нараджэння шырока вядомага дзеяча і арганізатара беларускай «Грамады». На мітынгу, які адбыўся з гэтай нагоды, выступіла жонка Браніслава Тарашкевіча — Вера Андрэеўна.

ІМЯ МАКСІМА БАГДАНОВІЧА

Па рашэнню Савета Міністраў БССР сярэдняя школа ў пасёлку Халопенічы Мінскай вобласці атрымала імя выдатнага беларускага паэта Максіма Багдановіча.

ВЁСКА ВЕРЦЯЛІШКІ

Літаратурна-грамадскі часопіс «Маладосць» змясціў вельмі цікавы фотарэпартаж пра яшчэ болей цікавую вёску Верцялішкі, што на Гродзеншчыне. «Па калгасных вуліцах, — чытаем там, — зграбныя двухпавярховыя домікі — катэджы. Цэнтр уяўляе сабой цудоўны ансамбль будынкаў, пабудаваных з улікам сучасных запатрабаванняў архітэктуры. Кінатэатр, рэстаран, сталовая, магазіны. (...) Інакш кажучы, гэта заўтрашні дзень вёскі — кожнай калгаснай вёскі». Калгас «Прагрэс», які змяшчаецца менавіта ў Верцялішках, у 1971 годзе дабіўся 3 мільёнаў 342 тысяч чыстага прыбытку.

НОВЫ ЗАВОД

На паўднёвай ускраіне горада Гродна пачалося ўзвядзенне буйнейшага ў Беларусі завода сінтэтычнага валакна. Першая чарга прадпрыемства павінна ўступіць у строй ужо ў канцы 1974 года. (вр)

ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО ЦК ПАРП

5 красавіка г.г. адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім разгледжана інфармацыя Камісіі планавання пры Радзе Міністраў на тэму дадатковых прадукцыйных задач. Палітбюро дало высокую ацэнку ўсім рабочым калектывам, якія ў адказ на пісьмо Сакратарыята і Прэзідыума ўрада прынялі абавязацельствы — даць дадатковай прадукцыі на суму больш 20 мільярдаў злотых. У чарговым пункце пасяджэння быў абмеркаван план працы Палітбюро і Сакратарыята на II квартал г.г.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

7 красавіка г.г. адбылося пасяджэнне Прэзідыума ўрада, на якім быў абмеркаван праект пастановы аб правах і абавязках настаўнікаў. Мэтай гэтай пастановы з'яўляецца павышэнне грамадскага рангу прафесіі настаўніка, а таксама паляпшэнне сацыяльна - бытавых умоў настаўнікаў. У далейшым Прэзідыум урада разгледзеў справу абніжэння платы пры продажы дэвізаў для выезду ў краіны СЭУ і справы даследаванняў сацыяльных умоў людзей.

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА І П. ЯРАШЭВІЧА

7 красавіка г.г. І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк і старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч правялі сустрэчу з дэлегацыяй работнікаў службы здароўя. Інфармавалі яны аб тым, што будзе зроблена ў бягучай пяцігодцы ў напрамку паляпшэння апекі над хворымі і паляпшэння сацыяльна-бытавых умоў работнікаў службы здароўя. Затым адбылася дыскусія. На заканчэнне візіту І сакратар ЦК пажадаў усім работнікам службы здароўя далейшых поспехаў у працы і ў асабістым жыцці.

ДЭЛЕГАЦЫЯ ЛЯСНОЙ СЛУЖБЫ У П. ЯРАШЭВІЧА

У сувязі са святкаваннем Дня лясніка старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч прыняў у сябе дэлегацыю ляснікоў і прадстаўнікоў дрэваапрацоўчай прамысловасці. 17 найбольш заслужаных працаўнікоў лясной гаспадаркі і драўніннай прамысловасці атрымала дзяржаўныя ўзнагароды.

ПЛЕНУМЫ ВК ПАРП

Катавіцы. 7 красавіка г.г. адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта ПАРП у Катавіцах. Пленум абмеркаваў праблемы, звязаныя з паляпшэннем умоў працы і жыцця жанчын у Катавіцкім ваяводстве, а таксама справы, звязаныя з выхаваўчымі функцыямі сям'і.

Зялёная Гура. Пленум ВК ПАРП у Зялёнай Гуры прысвячаўся праграме пабудовы кватэр, на якія ў гэтым раёне нашай краіны ёсць вялікае запатрабаванне.

Варшава. Ваяводскі камітэт ПАРП у Варшаве на сваім пленарным пасяджэнні абмеркаваў справу бяспекі і грамадзянскага парадку ў Варшаўскім ваяводстве. У працы пленума ўдзельнічаў міністр унутраных спраў Веслаў Ацепка. (ця)

ВАЯВОДСТВА

СВЯТА СЛУЖБЫ ЗДАРОЎЯ

Урачыста адзначаўся ў нашым ваяводстве Дзень працаўніка службы здароўя. У вялікай зале Беластоцкай медыцынскай акадэміі адбылося ўрачыстае прысваенне навуковых званняў шаснаццаці дактарантам. На ўрачыстасці прысутнічалі І сакратар ВК З. Куроўскі, старшыня прэзідыума ВРН З. Спрыха і іншыя госці — прадстаўнікі ваяводскіх улад і кіраўнікі вышэйшых беластоцкіх школ. Рэктар АМ праф. др Борань, падкрэсліваючы сімвалічнасць спалучэння гэтай урачыстасці з Днём працаўніка службы здароўя, адзначыў сувязь школы з грамадскай службай здароўя.

* * *

У Дзень працаўніка службы здароўя адбылася таксама сустрэча працаўнікоў службы здароўя са старшынёй прэзідыума ВРН З. Спрыхам і намеснікам старшыні прэзідыума ВРН Р. Лазаровічам. Парушалася на сустрэчы шэраг спраў, звязаных з ваяводскай службай здароўя: грамадскае будаўніцтва вясковых пунктаў аховы здароўя, усё цяснейшая сувязь паміж бальніцамі і пунктамі, увядзенне радыётэлефонаў, сацыяльна-бытавыя ўмовы працаўнікоў службы здароўя.

З. Спрыха сардэчна павіншаваў усіх працаўнікоў службы здароўя з іх святам, падзякаваў за іх працу і пажадаў новых дасягненняў.

* * *

У Дзень працаўніка службы здароўя ў Беластоку была аддадзена ў карыстанне новая акруговая амбулаторыя (пшыходня) для чыгуначнікаў. Гэта пляцоўка службы здароўя будзе служыць чыгуначнікам і іх сем'ям усяго ўсходняга раёна варшаўскага ДОКП. У будынку змяшчаецца таксама аптэка і хуткая дапамога.

У ВК ПАРТЫІ

Адбылося пасяджэнне экзекутывы Ваяводскага камітэта партыі, на якім была прынята перспектыўная праграма развіцця філіялу Варшаўскага універсітэта, які выпускае настаўнікаў, эканамістаў, працаўнікоў рад нарадовых і ў бліжэйшыя гады павінен стаць вялікай і навучэснай школай. Планы на 1972 — 85 гады прадбачваюць узрост колькасці студэнтаў да 8 тысяч, у тым ліку — 5 тысяч на стацыянары. Школа атрымае новыя будынкі для заняткаў і дамы студэнта.

ПЛЕНУМ ВК ЗСЛ

8 красавіка адбыўся пленум Ваяводскага камітэта ЗСЛ. Абмяркоўваліся справы выканання пастаноў Х Ваяводскага з'езду дэлегатаў ЗСЛ. Сярод гасцей быў кіраўнік арганізацыйнага аддзела НК ЗСЛ Б. Дыляк. Пленум выбраў двух новых віцэ-прэзасаў ВК ЗСЛ — З. Спрыху і К. Дуная.

ПЛАНЫ РАЗВІЦЦЯ БЕЛАСТОКА

Нядаўна адбылося пленарнае пасяджэнне гарадскога камітэта партыі, на якім абмяркоўваўся план загаспадарвання горада Беластока. Вырашана, што горад будзе разбудоўвацца ў напрамку Харошчы, Лап, Васількова і Бельска. Паводле прагнозу, у 1990 годзе ў Беластоку будзе пражываць 280 тысяч жыхароў. (яч)



NIEDZIELA 16.IV.

7.55 Program dnia. 8.00 TV Kurs Rolniczy: „Uproszczona uprawa ziemniaków". 8.35 „Przypominamy, radzimy". 8.45 „Uwaga — pożar". 9.00 TV Klub Śmiałych. 10.15 Sprawozdawczy magazyn sportowy. 12.00 „Jak ginął dziki zachód" — film dok. ang. („Świat, który nie może zginąć"). 12.25 Dziennik. 12.40 Ballo Delle Ingrate" — opera kameralna Claudio Monteverdi'ego. 13.15 „Przemiany". 13.45 Dla dzieci: „Ej, gorcowe gronicki" — widowisko regionalne w wyk. Dziecięcego Zespołu Regionalnego „Gronicki" z Kamienicy k/Limanowej. 14.15 „Klub Sześciu Kontynentów". 14.55 „Piórkiem i węglem". 15.25 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej Bułgaria — Polska w ramach eliminacji olimpijskich (Stara Zagora). W przerwie ok. 16.10 PKF. 17.15 „Wielka gra". 18.15 „Piosenka dla Ciebie". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Arsen Lupin" — film franc. 21.00 Magazyn sportowy. 21.40 „Kobieta tragiczna" („Wieczorny Uniwersytet dla starszych panów").

PONIEDZIAŁEK 17.IV.

16.00 Program dnia. 16.05 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 16.55 Mistrzostwa Świata w hokeju na lodzie. Czechosłowacja — Szwecja. W przerwie ok. 17.30 Dziennik. W przerwie ok. 18.30 „Expo 70 w Osaka" — film dok. jap. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: „Sprawa Evy Evard" (Scenariusz na podstawie powieści Andrzeja Struga „Żółty krzyż" (A. Hausbrandt). 21.10 „Gra Judith Jaimez (Wenezuela) — fortepian. 21.30 „Ex libris". 21.55 Dziennik. 22.10 Program na wtorek. 22.15 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka.

WTOREK 18.IV.

9.55 Dla szkół: (kl. V—VI) Język polski — „O miejsce wśród ludzi" (Patriotyzm). 10.30 „Iskra" — film fab. radz. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Ważniejsze zagadnienia związane z dziedziczeniem, użytkowaniem i obrotem ziemią". 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Program publicystyczny. 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Iskra" — film fab. radz. 21.40 „Teatr i teatry" — rep. film. 22.10 Dziennik.

ŚRODA 19.IV.

9.40 „Sprawa jasnowidza Hanussena" — film czechosł. cz. I. 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Silnik spalinowy". 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „W obronie mowy i ziemi". 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Szkło". 13.40 „Wybieramy zawód". 15.20 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Galeria na medal", „Ludzie z różnych stron świata" — film. 17.30 „Praca — człowiek — dźwięk". 18.00 „Sylwetki X Muzy" — Roman Kłosowski. 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 Program publicystyczny. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Sprawa jasnowidza Hanussena" — film czechosł. cz. I. 21.15 „Świat i Polska". 21.50 „Ptaki i nimfy" („Muzyka i Architektura"). 22.25 Dziennik. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK 20.IV.

8.15 Matematyka w szkole: „Aktywne utrwalanie materiału nauczania" cz. I. 15.50 Program dnia. 15.55 „Ekran z bratkiem". 16.45 Dziennik. 16.55 Mistrzostwa Świata w hokeju na lodzie. Zw. Radziecki — Czechosłowacja. W I przerwie ok. 17.30 Magazyn ITP. W II przerwie ok. 18.15 TV Kurier Lubelski. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20..00 Przypominamy, radzimy". 20.05 „Dwaj panowie bez parasola" — film fab. rum. 21.40 PKF. 21.50 „Refleksje". 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 21.IV.

8.00 TV Kurs rolniczy: (dla zootechnika i agronoma) „Organizacja produkcji mleka w gromadzie". 9.20 „Madeline Bary" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Zajęcia techniczne — „W fabryce domów". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Silnik spalinowy". 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Chemia — „Szkło". 12.45 Dla szkół: (kl. II-III lic.) Przysposobienie obronne — „Zasady strzelania z broni małokalibrowej". 15.20 i 22.55 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pan Półka i spółka". 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 TV Kurier Mazowiecki. 18.10 „Kraj naszych przyjaciół" — turniej studencki. 19.05 „Sport, turystyka, wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Madeline Bary" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV na świecie: „Przed burzą" wg sztuki M. Gorkiego „Ostatni" — spektakl TV radzieckiej. 22.35 Dziennik.

SOBOTA 22.IV.

9.55 Dla szkół: (kl. VI) Geografia — „Ochrona przyrody i środowiska". 10.55 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Sprawy 15-latków". 11.30 „Przygody Takalamaken" — film fab. jap. 14.30 Program dnia. 14.55 Mistrzostwa Świata w hokeju na lodzie. Zw. Radziecki — Szwecja. W I przerwie ok. 15.30 Redakcja Szkolna zapowiada. W II przerwie ok. 16.15 Dziennik. 17.15 Teatr Młodego Widza: Scena Faktu — „Wrócę przed Wielkanocą" („Pamiętniki młodzieży"). 18.00 „Z kamerą wśród zwierząt". 18.35 „Pegaz". 19.20 Dobranoc 19.30 Monitor. 20.15 „Przygody Takalamaken" — film fab. jap. 21.55 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.30 „Canzionissima" program rozr. wł.

Выстаўка беларускай кнігі ў Беластоку

Усесаюзнае таварыства «Міжнародная кніга» СССР і польскае прадпрыемства «Дом кнігі» сумесна арганізавалі міжнародную выстаўку беларускай кнігі ў Беластоку. Выстаўка адкрыта ад 11 па 23 красавіка гэтага года ў злучнікавай зале Ваяводскай камісіі прафсаюзаў (Sala łącznikowa WK Związków Zawodowych) вуліца М. Складоўскай-Кюры 3.

На густоўна аформленых стэлажах прадстаўлена каля 600 пазіцый грамадскай, навуковай і мастацкай літаратуры, выдадзенай у апошнія гады выдавецтвамі Беларускай ССР. Наведваючы выстаўку, можна не толькі пазнаёміцца з выдатнымі дасягненнямі беларускай паліграфіі, але і набыць карысныя выданні.

Выстаўка адкрыта штодзённа ад 10 гадзін раніцы да 18 гадзін вечара. Уваход бясплатны. Запрашаем!

15 год ЛГКТ

15 год таму назад адбыўся І-ы арганізацыйны з'езд Літоўскага грамадска-культурнага таварыства. З гэтай нагоды публікуем сёння артыкул, у якім раскажам аб дзейнасці ЛГКТ у літоўскім асяроддзі. Гэтая арганізацыя налічвае зараз 1718 членаў. Дзейнічае яна ў Сэйненскім і Сувальскім паветах. Існуюць аддзелы ЛГКТ у Варшаве і Вроцлаве, а таксама гурткі ў іншых гарадах.

Да адной з важных дзялянак дзейнасці ЛГКТ належыць развіццё аматарскага руху. Існуе зараз 11 мастацкіх самадзейных калектываў у пасобных мясцовасцях. Апрача таго, ёсць школьныя калектывы з літоўскім рэпертуарам. да найактыўнейшых калектываў залічваюцца самадзейнікі з Відугер, дзе беспярынна ўжо 15 год працуе калектыў песні і танца, а таксама драмгурток «Рута». Шмат гадоў карыстаецца таксама вялікай папулярнасцю хор Дома літоўскай культуры ў Пуньску пад мастацкім кіраўніцтвам Канстанціна Сідара. Вядомы таксама ў літоўскім асяроддзі мастацкі калектыў «Вільнальс» з Вроцлава. Мастацкая самадзейнасць з літоўскім рэпертуарам садзейнічае папулярызацыі літоўскай культуры ў асяроддзі.

Матэрыяльная база для дзейнасці калектываў мастацкай самадзейнасці прадстаўляецца наступна. У мясцовасцях, дзе жывуць літоўцы, ёсць 4 святліцы, 3 клубы «Рух», 4 клубы селяніна, 2 святліцы, якімі апякуецца ЛГКТ і Дом літоўскай культуры ў Пуньску. Апрача таго, маюць добрыя ўмовы да развіцця мастацкай самадзейнасці 6 пачатковых школ. Такім чынам, 16 пляцовак маюць усе магчымасці, каб развівалася самадзейнасць. Горш прадстаўляецца справа з пэўным забеспячэннем музычнымі інструментамі, а таксама існуюць цяжкасці з падборам адпаведнага рэпертуару.

З удзелам літоўскіх самадзейных калектываў ГП ЛГКТ традыцыйна, кожны год арганізуе злёт у Бурбішах, які з'яўляецца аглядам дасягненняў культурнай дзейнасці і мастацкага ўзроўню.

Другім вялікім культурным мерапрыемствам, арганізаваным кожны год, з'яўляюцца народныя фестываль, якія па сваёй форме і змесце падобны да фестываў БГКТ. Для найлепшых мастацкіх калектываў ГП ЛГКТ арганізуе краязнаўчыя экскурсіі.

ГП ЛГКТ вядзе таксама шырокую дзейнасць у школьным асяроддзі. ГП арганізуе з нагоды Міжнароднага дня дзіцяці конкурсы для школьных мастацкіх калектываў.

А як выглядае справа чытальніцтва літоўскай кніжкі? У літоўскім асяроддзі працуе 5 бібліятэк і 30 бібліятэчных пунктаў. Агулам у гэтых бібліятэках знаходзіцца 33880 кніжак. З гэтага ліку 20% кніжак — на літоўскай мове. Бібліятэкі арганізуюць вечары мастацкага чытання, гутаркі і дыскусіі над зместам кніжак, а таксама вечары баек для дзяцей.

Варта ўспомніць таксама аб школьніцтве. У Сэйненскім павеце працуе 8 пачатковых школ з літоўскай мовай навучання: у Пуньску, Відугерах, Пшыставаньках, Навініках, Вайтакемях Жвікелях, Вайтулішках і Валынцах. У Пуньску ёсць таксама агульнаадукацыйны ліцэй з літоўскай мовай навучання. У 11 школах літоўская мова з'яўляецца дадатковым прадметам навучання. Роднай мове навучаецца зараз 746 вучняў.

Галоўнае праўленне ЛГКТ штогод арганізуе двухступенны конкурс з галіны ведаў літоўскай гісторыі, літаратуры і геаграфіі. У конкурсе прымаюць удзел вучні V—VII класаў. Такія конкурсы праводзяцца і ў гуртках ЛГКТ. Для сарака найлепшых вучняў ГП ЛГКТ арганізуе таксама краязнаўчую экскурсію.

Узровень навучання літоўскай мовы залежыць ад падрыхтоўкі настаўнікаў. З гэтай мэтай штогод выязджае 14 настаўнікаў у Літоўскую ССР на месячны курс літоўскай мовы. Арганізатарам гэтага курсу з'яўляецца міністэрства асветы.

Міхась Хмялеўскі



ВОКА Ў ВОКА З МІНУЛЫМ

Наведванне музея з'яўляецца непасрэдным кантактам з культурай, мастацтвам, звычаямі і жыццём людзей далёкага мінулага. Усё, што ў музеі аглядаем, пакрытае німбам магутнасці і таямнічасці, выклікае пашану і цікавасць.

Твары людзей, што прыйшлі на адкрыццё Музея рэвалюцыйнага руху ў Гарадку, мелі крыху іншы выгляд, чым бачым у людзей, якіх звычайна сустракаем у такіх месцах. Некаторыя спыняліся перад планшамі экспазіцый, як перад дакументамі іх жыцця: забастоўкі да II сусветнай вайны, штурм узброенай да зубоў паліцыі на шарэнгі бастуючых рабочых, лозунгі «Мы хочам хлеба», ганчыя лісты за камуністамі і, урэшце, перыяд нямецкага тэрору і барацьбы з акупантамі, а потым будаўніцтва новай — Народнай Польшчы. Гэта ж дакументы іх жыцця, гэта іх маладосць.

Ля планшаў утвараюцца групкі сяброў па барацьбе. Сцэнарый экспазіцыі ўзбагачваюць жывымі ўспамінамі. Узнікае палеміка. Твары загараюцца, маладзеюць вочы.

Тут і маладыя людзі. З вялікай цікавасцю аглядаюць здымкі сваіх дзядоў, маці, братоў і бацькоў. Дакументы пераконваюць іх аўтарытэтна, што тое, аб чым расказвалі блізкія — праўда, і важнае, што дзякуючы ім — у іх ясная будучыня.

Тэкст і фота Р. Сянько



Прачытай і напішы

«НАШЫЯ ВІЦІ»

Рэдакцыя «Жыцце Варшавы», «Газета Беластоцкая» і «Кантрасты» звяртаюцца да ўсіх, каму ляжыць на сэрцы развіццё Беластоцкай зямлі, хто хоча бачыць гэтую зямлю культурнай краінай людзей, якія ганарацца тым, што тут пражываюць. Аб'яўлены конкурс-анкета «Нашыя віці». Ідэя конкурсу-анкеты блізкая імкненням нашага Таварыства, і таму «Ніва» далучаецца да яго папулярызацыі.

Дык звяртаемся да ўсіх дзеячоў, настаўнікаў, гаспадароў, тэхнікаў, грамадскіх арганізацый, гарцэрскіх дружын, гурткоў ЗМС і ЗМВ, а асабліва да гурткоў і дзеячоў нашага Таварыства: прыміце ўдзел у конкурсе-анкеце. Прыняць удзел можа кожны, хто хоча нешта сказаць.

Наш конкурс-анкета датычыць трох тэм:

1. Што можна зрабіць на Беласточчыне?
2. Што здолеем зрабіць?
3. Што варта паказаць?

Беластоцкая зямля багата рознымі рамеснікамі, якія з розных прычын перасталі займацца сваёй прафесіяй: народных творцаў, сталяроў, кавалёў, ткачых, людзей, якія ўмеюць варыць надта смачныя стравы, рабіць каўбасы як ніхто іншы, знаўцаў зёлалячэння і г.д і т.п. Гэтыя і іншыя ўменні, выкарыстаныя адпаведным спосабам, могуць прынесці карысць і ім самім, і ўсёй Беластоцкай зямлі. Просім вас, пахваліцеся самі, а калі не хочаце пісаць пра ўласныя ўменні, напішыце пра іншых. Напішыце аб такіх людзях са сваёй мясцовасці, ваколіцы. Не будзьце абыякавымі, пішыце аб усім, ніколі ж не вядома, да чаго і калі могуць прыдацца іх уменні.

Напішыце, дзе знаходзяцца нявыкарыстаныя рэсурсы будаўнічых матэрыялаў, апусцелыя цагельні. Пакажыце новыя кірункі развіцця жывёла- і свінагадоўлі, запрапануйце паляпшэнні ў дзейнасці мясцовай улады. Зрэшты, не хочам абмяжоўваць думак і фантазіі ўдзельнікаў конкурсу. Хай гэта будзе паказ гаспадарні і практычнай думкі, а адначасова думкі, поўнай уздыму.

Беласточчына павінна разлічваць на турызм як на адну з асноўных крыніц свайго даходу. Апрача адпаведных умоў пабыўкі, смачнага харчавання і выгодных начлегаў, турыстам трэба нешта паказаць. Але, каб запрапанаваць ім цікавыя турысцкія шляхі, трэба ведаць дакладна ўсё, што варта паказаць. Напішыце, дзе знаходзяцца млыны-ветракі, старыя памешчыцкія ўсадзьбы, водныя млыны, старыя цэркаўкі, курганы і ўрочышчы, напішыце пра мясцовыя легенды, якія могуць зацікавіць турыстаў. Пакажыце «помнікі прыроды», прыродныя цікаўнасці, месцы, дзе можна сустрэць рэдкіх звяроў, малавядомыя азёры, крыніцы і т.п. Адным словам, усё, што можна паказаць.

Часу засталося мала, таму і тэрмін конкурсу — да 1 мая 1972 г. За найлепшыя працы ўдзельнікі конкурсу атрымаюць узнагароды 5, 4 і 3 тыс. зл. Апрача таго, паміж усімі ўдзельнікамі конкурсу разлясуецца 5 узнагарод па 2 тыс. зл.

Чакаем.

Пісьмы можаце прысылаць на беларускай, польскай мовах, ці на сваёй рэгіянальнай гаворцы на адрас нашай рэдакцыі: „Niwa", Białystok, ul. Wesołowskiego 1.

(ак)

Ці ведаеце, што...

...дзяржаўныя кватэры на Беласточчыне мае зараз толькі 34% настаўніцкіх сем'яў, 3% зусім не мае асобных кватэр. У 1972—75 гадах прыбудуць 534 настаўніцкія кватэры з 1483 пакоямі.

...у Беластоцкім ваяводстве існуюць зараз 104 розныга роду школы, якія рыхтуюць спецыялістаў для сельскай гаспадаркі. У 1970 годзе вучылася ў гэтых школах каля 5 тысяч вучняў. Апрача гэтага, у калектывах сельскагаспадарчай падрыхтоўкі папаўняла свае веды 13,5 тысяч маладых сялян. Прадбачваецца, што ў 1975 годзе патрэбна будзе на Беласточчыне аж 44 тысячы чалавек, падрыхтаваных да працы ў сельскай гаспадарцы.

...у Беластоцкім ваяводстве дзейнічае 2 748 сельскагаспадарчых гурткоў і 2 914 гурткоў вясковых гаспадынь. Зараз падчас справаздачна-выбарных сходаў у сельскагаспадарчых гуртках прыбыло 1 360 новых членаў.

...на Беласточчыне ў гадах 1970—71 пабудавана 17 пачатковых школ, 2 сярэднія школы і адзін інтэрнат на 243 месцы. Для настаўнікаў пабудавана 120 кватэр з 383 пакоямі. (яц)

Пачатак на стар. 1

У БЕЛАСТОЦКІМ ПАВЕЦЕ

тарамі аб'яднання «Белавежа», што і эстрада ГП «Лявоніха» не забяспечвае запатрабавання на яе канцэрты. У Пяньках, як гаварыў Іван Азябла, яшчэ не выступала «Лявоніха» і не было аўтарскай сустрэчы. Затым Іван Азябла запрапанаваў, каб кожны член праўлення аддзела апекаваўся гуртком БГКТ, прыязджаў да яго і памагаў яму сваімі парадамі ў працы.

Першы сакратар павятовага камітэта партыі Іван Дзенісюк высока ацаніў дзейнасць БГКТ у Беластоцкім павеце. Гурткі БГКТ, іх праца, знаходзяць усебаковую падтрымку партыі. Заданнем партыйных арганізацый з'яўляецца апека над гурткамі, сістэматычная ацэнка іх дзейнасці.

— Калі будзе такая патрэба, — сказаў таварыш Дзенісюк, — склічам супольную нараду сакратароў партыйных арганізацый і старшынь гурткоў БГКТ з той мэтай, каб лепш развівалася культурна-асветная дзейнасць беларускага таварыства.

Старшыня ГП БГКТ Міхась Хмялеўскі прысвяціў сваё выступленне статутовым заданням гурткоў БГКТ, асабліва іх ролі ў развіцці мастацкай самадзейнасці.

У дыскусіі выступілі таксама дэлегаты Антон Саковіч, Мікалай Краўчук, кіраўнік аддзела ўнутраных спраў павятовай рады нарадовай тав. Казімір Залэнскі і прадстаўнік аддзела асветы Вацлаў Гаінскі.

Канферэнцыя выбрала новае праўленне, якое складаецца з 21 асобы, 3-асабовую рэвізійную камісію, 8 дэлегатаў на VII з'езд БГКТ і прыняла пастанову адносна далейшай дзейнасці БГКТ у Беластоцкім павеце.

Пасля з'езду адбыўся першы пленум праўлення аддзела, на якім быў выбраны прэзідыум аддзела ў наступным складзе: Янка Цялушэцкі — старшыня, Іван Фідзюкевіч — намеснік старшыні, Валя Філіпюк — сакратар і члены: Ніна Мушынская, Мікалай Міруць. Антон Саковіч і Зіна Лебядзінская. Рэвізійную камісію ўзначаліла Ніна Цыванюк. Членамі камісіі з'яўляюцца Янка Азябла і Хведар Садоўскі. (мх)

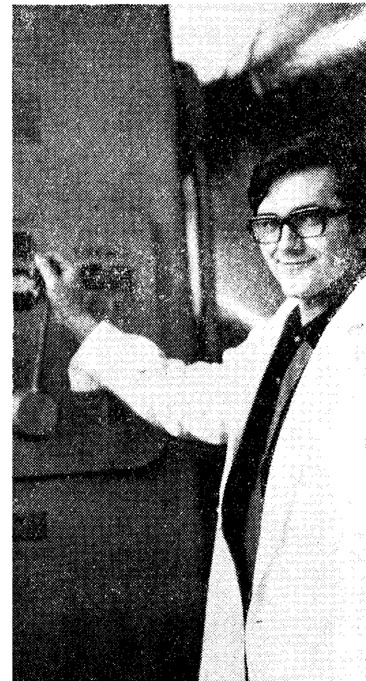
МАЛАЧАРСКАЕ ПРАДПРЫЕМСТВА Ў МІХАЛОВЕ

Малачарскае прадпрыемства ў Міхалове, Беластоцкага павету, пачало сваю дзейнасць у 1958 годзе. Раней маленькая малачарня знаходзілася ў прыватным памяшканні. Малако прымала яна ўсяго два разы ў тыдзень. Смятану адвіроўвалі тут уручную. Была ўсяго адна невялічкая цэнтрыфуга. З дзейнасцю новага малачарскага прадпрыемства знаёміў мяне кіраўнік прадпрыемства Мечыслаў Дамброўскі і яго намеснік Ёлянта Гузейка. Цяпер прадпрыемства перапрацоўвае ў сярэднім 30 тысяч літраў малака ў суткі, а ў летні перыяд нават 50 тысяч літраў. Малако мае ў сярэднім 3,5% тлушчу. Колькасць малака, як кажа кіраўнік Дамброўскі, пастаянна ўзрастае. А варта адзначыць, што ў міхалоўскай акрузе меліярацыяй не ахоплена яшчэ палавіны ўсіх сенажацяў і паш: на 3 470 га зямеліравана каля 1 400 га. Прадпрыемства зможа купіць усё малако ад сялян. Яно наступова мадэрнізуецца: уводзяцца больш прадукцыйныя машыны, па-сучаснаму механізуецца казеінярня, а на летні сезон будзе прыведзена ў дзеянне нават другая мотапомпа, каб без лішняй затрымкі, хутка пераліваць сырадой з кантэйнераў. У тым жа сезоне будзе дадаткова падключаны яшчэ адзін паравы кацёл у кацельнай. Зараз міхалоўская малачарня прадукуе штодзённа больш тоны першакласнага масла і 700—800 кілаграмаў казеіну.

Прадпрыемства мае 38 пунктаў скупкі малака, сярод якіх найлепш працуюць пункты ў самым Міхалове (вядзе яго А. Савіцкая), Новай Волі (М. Окштэль) і ў Пяньках (Ваўрэнюк). Новыя злеўні малака будуць пабудаваны ў Залешанах і Бяндзюзе. Варта адзначыць, што многія пункты скупкі малака займаюцца таксама продажам гатовых малочных вырабаў, як масла і сыркі. Сяляне ахвотна іх купляюць.

Адзін з рабочых малачарні пахваліўся мне на развітанне, што палепшыліся ў іх сацыяльныя ўмовы. На прадпрыемстве абсталявана раздзявальня і клуб з тэлевізарам. Апрача таго для ўсіх 22 рабочых наладжана харчаванне.

Тэкст і фота: Я. Цялушэцкі



Кіраўнік прадпрыемства М. Дамброўскі.



На пляцы перад малачарняй.

НА "НІЧЫЕЙ" ЗЯМЛІ



Сельскагаспадарчых прадуктаў трэба нам усё больш. Таму гаспадарыць зямлёю неабходна правільна і ашчадна. На Беласточчыне мала ёсць добрых зямельных угоддзяў. Затое запас малаўраджайнай зямлі даволі вялікі. Больш 72 тысяч гектараў. Штогод прыбывае нам аблогаў. Пераймае іх дзяржава, утвараючы дзяржаўны фонд зямлі (ПФЗ). Пакінутыя зямельныя ўгоддзі зараз пачалі ўсё больш загаспадароўваць ПГР-ы, МБМ-ы, сельскагаспадарчыя гурткі і сяляне - аднаасобнікі. Найбольш «нічыёй зямлі» загаспадарылі ПГР-ы і сельскагаспадарчыя гурткі. Сельскагаспадарчыя гурткі пераналі яе 10 тысяч га, а ПГР-ы — 22 тысячы га. Сеюць яны на іх збожжавыя культуры, разводзяць жывёлагадоўлю і г.д. Найгоршыя землі прызначаюцца пад пасадку лесу. Новай формай з'яўляецца выкарыстанне зямельных угоддзяў ПФЗ з мэтай развіцця калектыўнай гадоўлі свіней, авечак і цялят. Свіней упершыню пачаў гадаваць сельскагаспадарчы гурток у Камёнцы (Беластоцкі павет), які ў адрамантаваным будынку адкормлівае зараз па 260 штук свіней. У бягучым годзе ўсе беластоцкія сельскагаспадарчыя гурткі гадуюць каля 5 тысяч свіней. МБМ у Саках (Гайнаўскі павет) займаецца гадоўляй авечак, якіх мае каля 100 штук. Такіх МБМ ёсць больш. Зямельныя ўгоддзі ПФЗ зараз шырока загаспадараны пад такія расліны, як жыта, авёс, пшаніца, ячмень і лубін. Гайнаўскія сельгасгурткі сеялі збожжавыя культуры на больш чымсьці 1000 га. Атрымалі яны ў сярэднім ураджай па 20 і больш цэнтнераў з аднаго гектара. Сельгасгурткі са Ставішчаў, Іванкаў, Сакоў, Дубічаў і Навасадаў у сярэднім загаспадарылі па 100—300 гектараў. На Бельшчыне сельгасгурткі і МБМ-ы карыстаюцца больш чым 600 га ўгоддзяў, перададзеных ім з ПФЗ. Толькі адзін МБМ у Багданках (Беластоцкі павет), які вядзе самастойную гаспадарку на 100 га дзяржаўнага фонду зямлі, у мінулым годзе прадаў дзяржаве больш 100 тон збожжа. Справа загаспадарання «нічыёй зямлі» сельскагаспадарчымі гурткамі і МБМ-амі вельмі важная. Гаспадарка на «нічыіх» гектарах дае дадатковыя сотні тон зерня і мяса. Важна пры гэтым тое, каб зямлю ў карыстанне аддаваць арганізацыйна і эканамічна моцным сельгасгурткам. Яны ж у першую чаргу павінны задбаць аб сваіх ураджаях, каб не было так, што няма каму касіць пераспелае збожжа або выкапаць бульбу яшчэ перад марозамі. Карыснай з'явай з'яўляецца тое, што ўсе сельгасгурткі, якія маюць значныя даходы, зараз выкарыстоўваюць іх на агульнаграмадскія мэты. Напрыклад, на падтрымку грамадскіх чынаў або на дафінансаванне глыбінных (артэзіянскіх) студняў і г.д. Некаторыя сельгасгурткі ўсю сваю зямельную плошчу адводзяць пад доследныя палеткі. З гэтых доследаў карыстаюцца ўсе: і сельгасгуртkоўцы і мясцовыя аднаасобныя гаспадары. Новым пры загаспадаранні зямельных угоддзяў ПФЗ з'яўляецца той факт, што зараз тыя сельгасгурткі, якія будуць мець арэал не меншы чымсьці 150 га, атрымаюць штат агранома.

Я. Цялушэцкі

Беларуская літаратура — **Аляксандар Баршчэўскі**

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ТАРАС НА ПАРНАСЕ — ЧАСТКА II.

Хто напісаў «Тараса на Парнасе» — не ведаем. Даследчыкі М. Доўнар-Запольскі, Я. Раманаў, Я. Карскі, М. Гарэцкі, Р. Зямковіч «Тараса на Парнасе» прыпісваюць Дуніну-Марцінкевічу, Равінскаму, Вярыгу-Дарэўскаму, студэнтам Горацкага інстытута. Яшчэ іншыя называюць другія прозвішчы. Ніхто аднак пераканаўча не даказаў сваёй рацыі. І так да сёння не ведаем, якому аўтару належыць паэма.

Пяройдзем да кароткай характарыстыкі твора. Аўтар у першых радках свайго твора звяртаецца да чытачоў («братцаў») з пытаннем, ці нехта з іх ведае палясоўшчыка Тараса. Далей ідзе характарыстыка Тараса як дасканалага ахоўвальніка панскага лесу і добрага паляўнічага. У часе палявання на цецерукі, на Тараса напёр мядзведзь. Тарас, уцякаючы, праваліўся ў яму і такім чынам аказаўся ў іншым свеце. Было гэта падножжа старажытнай гары Парнас — сядзібы багоў і паэтаў. У сувязі з тым, што на гару ішло многа народу, Тарас таксама пайшоў уверх. Пайшоўшы на гару і аказаўшыся на ёй, Тарас назірае за падзеямі і дакладна расказвае аб іх. Спачатку апавядае аб пісьменніках, якія імкнуцца трапіць на Парнас, пасля аб паводзінах багоў на Парнасе. Тарас становіцца не толькі назіральнікам, але і ўдзельнікам парнасаўскіх падзей. Пускаецца ў танцы, п'е і есць удоваль, нарэшце, нейкім таемным спосабам пераносіцца ў лес і ў сваю хату.

Як бачым, сюжэт паэмы нескладаны. У нейкай ступені нагадвае ён «Энеіду навыварат». І там і тут старажытнасць, і там і тут багі, і там і тут дзейнасць героя адбываецца ў сялянскіх умовах жыцця. Таму, мабыць, некаторыя даследчыкі абодва гэтыя творы прыпісвалі аднаму аўтару. Аднак у паэмах ёсць многа рознага. Перш за ўсё, у «Тарасе на Парнасе» выступаюць постаці многіх рускіх і польскіх пісьменнікаў, а таксама галоўны персанаж сялянскага паходжання — Тарас. Гэтага ў «Энеідзе» не было. Калі была напісана паэма? Не ведаем. Аднак здаецца, што пазней, чым «Энеіда». Можна думаць, што аўтар «Тараса на Парнасе» ведаў змест «Энеіды» і выкарыстаў у сваім творы некаторыя яе элементы. У цэлым аднак «Тарас на Парнасе» — твор арыгінальны і непаўторны.

Вернемся да зместу. Мы ўжо сказалі, што ў «Тарасе на Парнасе» выступаюць рэальныя постаці. Адносіцца гэта перш за ўсё да пісьменнікаў. У залежнасці ад версіі паэмы, у яе змесце гаворыцца аб толькі рускіх пісьменніках або аб рускіх і польскіх. Аўтар твора называе прозвішчы Пушкіна, Лермантава, Жукоўскага і Гогаля, якія ідуць на Парнас. У іншай рэдакцыі гаворыцца аб Міцкевічу, Пушкіне, Кахаnоўскім і Гогалю. Зрэшты, гэтыя розніцы не маюць істотнага значэння. Галоўнае заключаецца ў тым, што пісьменнікаў гэтых, рускіх або рускіх і польскіх, супрацьпастаўляе аўтар рэакцыйнаму літаратару Булгарыну. У сувязі з тым, што большасць нашых чытачоў, мабыць, не ведае, кім быў Тадэуш Булгарын, выясняем, што быў ён польскім памешчыкам у Беларусі. Першапачаткова адзначаўся грамадскім радыкалізмам, супрацоўнічаў з дзекабрыстамі — Рылеевым і Бестужавым, ведаў дэмакратычнага пісьменніка Грыбаедава. Пасля разгрому дзекабрыстаў прыйшоў да вываду, што намнога лепш зробіць, калі аддасць свае эмоцыі і сваё пяро на службу рускаму трону. Булгарын разам з Грэчам пачаў выдаваць рэакцыйныя часопісы «Северная пчела» і «Сын отечества», пісаў таксама раманы і займаўся публіцыстыкай. Як кожны рэнегат, хацеў даказаць сваю вернасць чужой нацыі. Пісаў у вернападданчым, сервілістычным духу. Верна служыў рускім царам. Нападаў на дэмакратычных пісьменнікаў: на Пушкіна, Гогаля, Міцкевіча. Займаўся даносамі, меў вялікія намеры і належна подленькае сэрца. Пушкін не заставаўся ў даўгу перад Булгарыным, пісаў на яго эпіграмы. Вось адна з іх:

«Не ў тым бяда, што ты паляк,
Міцкевіч — лях, Касцюшка — лях,
А будзь сабе ты хоць татарын,
Бяда у тым, што ты — Булгарын».

Аўтар «Тараса на Парнасе» ведаў несумненна ролю Булгарына ў тагачасным літаратурным жыцці і заатакаваў яго ў сваёй паэме. Зрэшты, не называе Булгарына па прозвішчу, гаворыць аднак аб рэдактары «Пчалы», які мітусіцца паміж літаратурнымі велікaнамі і пагражае ім, што калі яны яго не прапусцяць на Парнас, дык аблае іх у сваім часопісе так, як рабіў гэта ўжо ў адносінах да Гогаля.

Няма сумненняў, што постаць Булгарына мае тут карыкатуральны характар. Аўтар адносіцца да яе адмоўна. Яго сімпатыі на баку дэмакратычных самастойных пісьменнікаў, а не паслугачоў пануючай, афіцыйнай, дзяржаўнай ідэалогіі.

Другой характэрнай рысай паэмы з'яўляецца трактоўка постацяў багоў. У трактоўцы гэтай маем несумненна дачыненне з скарыноўскім падыходам да святасцей і міфаў. Багі прадстаўлены тут як звычайныя сяляне. Магутны Зеўс, у гонар якога складзены былі ў старажытны перыяд сотні гімнаў, у беларускай паэме ляжыць, падклаўшы сабе пад галаву сярмягу і шукае ў барадзе рабацтва. Сатурн размачыў лыка і

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ



ВОПЫТНЫ ПЕДАГОГ

На сцяне калідора старанна выкананы па-беларуску лозунг «Яднае нас дружба і праца». Пад ім у часе перапынку меншыя школьнікі гуляюць у «рольніка» і «кашку». Старэйшыя жа, выпрасіўшы ў настаўніцы фізкультуры валейбольны мяч, бягуць на спартыўную пляцоўку, бо надвор'е ўжо цёплае.

Пані Валянціна Сідарук назірае за школьнікамі і расказвае. Можа нават трохі скупавата гаворыць аб сваім працавітым 22-гадовым настаўнічанні ў школах Бельшчыны. Тут, у Войшках, яна працуе ўжо 6 год. Вучыць у асноўным беларускай мове ад 3-га да 8-га класа ўключна. Падрыхтоўку да гэтага мае адпаведную: у 1960 годзе закончыла беларускую філалогію ў Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку, а ў наступным годзе ездзіла на курс настаўнікаў у Мінск. Педагагічны вопыт прыйшоў разам з гадамі працы ў школе.

В. Сідарук карыстаецца ў школе і сваёй мясцовасці аўтарытэтам, а вучні яе проста любяць, любяць і прадмет, які яна выкладае. Яна ніколі не абмяжоўваецца толькі да падручніка. На ўроках роднай мовы тут часта бывае бібліятэчная цікавая кніга, часопісы, газеты. У школьнай бібліятэцы ўсяго 364 кнігі на беларускай мове, але чытальніцтва іх нядрэннае. У год старэйшыя школьнікі іх прачытваюць на асобу сама меней па 10, а малодшыя — па 30. Вучні рэгулярна выпісваюць «Ніву» з «Зоркай». На ўроках беларускай мовы ад 1-га да 6-га класа настаўнікі тут выкарыстоўваюць «Зорку», а ў старэйшых класах — выбраныя матэрыялы з «Нівы». У школу ў Войшкі па падпісцы прыходзіць 11 экземпляраў «Вясёлкі» (для III—IV класаў) і 13 экземпляраў «Бярозкі» (для V—VIII класаў). В. Сідарук з гэтых часопісаў выкарыстоўвае для занятак на ўроках і ў пазакласным чытанні артыкулы, апавяданні, вершы. І вядома, як заўсёды, найбольшай папулярнасцю карыстаюцца сярод вучняў прыгодніцкія апавяданні.

Спрыяльная для вучобы, працавітая атмасфера пануе ва ўсёй школе. Усе вучні, а іх тут 82, вывучаюць беларускую мову. (мг)

Настаўнікам

Няма прыгажэйшай прафесіі ў свеце за прафесію настаўніка — так пісаў савецкі педагог А. Макарэнка. Настаўнік — гэта каваль людскіх душ, які ўводзіць маладое пакаленне ў жыццё. У сувязі з тым прафесія настаўніка, як рэдка якая, патрабуе сталага здабывання новых ведаў, падвышэння сваіх кваліфікацый.

Многія з настаўнікаў нашага ваяводства вучацца завочна. Іншыя пашыраюць свае веды шляхам самаадукацыі. Насустрач настаўнікам выходзяць педагагічныя бібліятэкі, якія знаходзяцца ў кожным павятовым горадзе.

Аднымі з лепш дзейнічаючых педагагічных бібліятэк з'яўляюцца бібліятэкі ў Бельску, Гайнаўцы і Сямяцічах. Бібліятэкаркі даходзяць з педагагічнай кніжкай амаль да кожнага настаўніка. Яны прымаюць актыўны ўдзел у канферэнцыях настаўнікаў, дзе прапагуюць выдавецкія навінкі. А новых кніжак тут не бракуе. Апрача кніжак з педагогікі, камплектуюцца таксама кніжкі з папулярна-навуковай літаратуры і белетрыстыкі. Аб гэтым сведчаць сумы грошай, прызнаных на гэтую мэту для бібліятэк. І так, у 1971 годзе на закупку кніжак і падпіску часопісаў у Бельску выдадзена 29 тысяч зл., у Гайнаўцы — 41 тысяча зл. і ў Сямяцічах 32 тысячы зл. Таму ўжо на дзень 31 снежня 1971 г. педагагічная бібліятэка ў Бельску налічвала 7720 тамоў, у Гайнаўцы — 7907 тамоў і ў Сямяцічах — 10225 тамоў. Папулярнымі ў мінулым годзе былі ў гэтых бібліятэках наступныя кніжкі:

Kupisiewicz Cz. Niepowodzenia dydaktyczne.
Okoń W. U podstaw problemowego uczenia się.
Rudniański J. Metody pracy umysłowej ucznia.
Semenowicz H. Nowoczesna szkoła francuska technik Freineta.

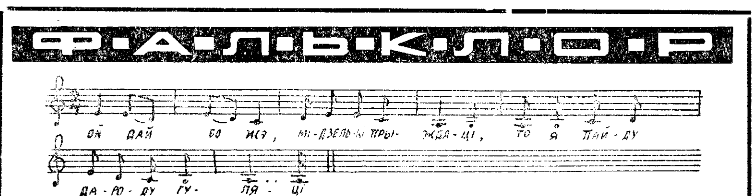
Аб тым, якім вялікім попытам цешыцца педагагічная кніжка, сведчыць колькасць кніжак, прачытаных у 1971 годзе. На аднаго настаўніка ў Бельскім павеце выпала 9,8 кніжкі, у Гайнаўскім — 10,7 кніжкі і Сямяціцкім — 9,3 кніжкі.

Праца педагагічных бібліятэк не абмяжоўваецца толькі прапагандай і выпазычэннем кніжак. Бібліятэкі вядуць культурна-асветную работу. Арганізуюць спатканні настаўнікаў з людзьмі навукі і пісьменнікамі. Часта ў бібліятэцы пры «малой чорнай» вядуцца дыскусіі над цікавымі кніжкамі.

Педагагічныя павятовыя бібліятэкі ўтрымоўваюць сталы кантакт з ваяводскай педагагічнай бібліятэкай у Беластоку. Таму настаўнік з найдалейшых вёсак у Гайнаўскім ці Сямяціцкім паветах можа атрымаць кніжку не толькі з навуковых бібліятэк у Польшчы, але і з Савецкага Саюза.

Юрка Кузьмюк

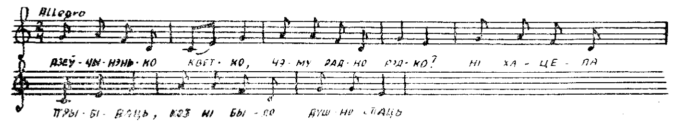
Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р



СЯМЕЙНАЯ

Ой, дай Божэ нідзелькі прыждаці,
То я пайду да роду гуляці.
Будзе племе-радок частаваці —
Я ні буду споўна выпіваці.
Я й ні буду споўна выпіваці:
Ест у мэне тры беданькі ў хаці.
Перша беда — дзеціна малая,
Друга беда — свекруха ліхая,
Трэйця беда — вон мэне ні любіт,
Трэйця беда — вон мэне ні любіт.
Ой, пайду ж я ціха пад акенко,
І забачу, што свекруха робіт.
А свекруха вечэрэньку варыт,
А свекерко дубінаньку парыт,
А мой мілы дробны лісцік пішэ
І ножкаю дзеціну калышэ:
— Люлі, люлі, дзіціна малая,
Дзесь гуляе жонка маладая.
Ой ты, маці — парадніца ў хаці,
Парадзь, парадзь: чым жонку караці.
— Вазьмі, сынку, нагайку сырую —
Пакар, пакар жонку маладую.
— Ой ты, маці — парадніца ў хаці,
Парадзь, парадзь: дзе ж ее схаваці?
— Завазі, сынку, у чыстэе поле —
Ніхай вана пшэнічэньку поле.
А як паехаў пшаніцу прадаваці,
Узналі ўсе швагрэ і будут пытаці:
— Ой ты, швагрэ,
швагрэ-швагруленьку,
Ой, дзе падзеў сестру Ганулленьку?
— Завёз ее ў чыстэе поле —
То там вана пшэнічэньку поле.

ХРЭСБІННАЯ



Дзеўчынэнько-кветко, чэму радно рэдко?
Ні хацела прыбіваць, коб ні было душно спаць.
Дзеўчынэнько-серцо, атвары акенцо,
Пусці мэне пад радно, бо мне ў ножкі халадно.

ЛІРЫЧНАЯ



Зялёны дубочак, шырокі лісточак.
Ні бачыла кавалера вжэ трэці дзенёчок.
Адзін — панідзелок, а другі — аўторок.
Не думалось моладзенькой, што дзенёчкоў — сорок.
Не здавалась моладзенькой, што дзенёчкоў — сорок.

Ад Марыі Гайдук 1908 года нараджэння хутар Полымя, вёска Тарнопаль, Гайнаўскага павету запісаў 25 лютага 1972 года Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

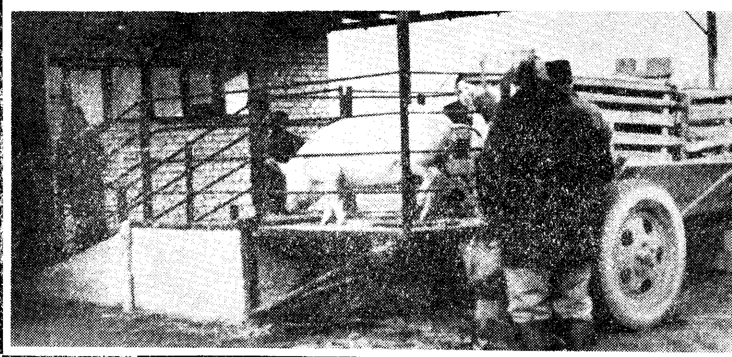


НА ПУНКЦЕ СКУПКІ Ў НАРАЎЦЫ

Цяпер змадэрнізаваны ўсе пункты скупкі ў Гайнаўскім павеце. Мы наведалі адзін з такіх пунктаў скупкі, у Нараўцы. Было гэта ў чацвер. На месцы засталі мы кіраўніка пункта Міхася Бароўскага, класіфікатара Рыгора Тышкевіча, ветэрынара Міраслава Бароўскага і іншых рабочых. Здзівіла нас трохі малая чарга сялянскіх фурманак.

— Чаму малая? — перапытвае кіраўнік Бароўскі. — Сёння абслужылі мы ўжо 34 сялян. Купілі 29 вепрукоў і 5 цялят. Спадзяемся каля 80 наведвальнікаў, бо столькі паведаміла нам аб сёняшняй дастаўцы. Цяпер не можа быць у нас вялікай чаргі, бо тэрміны дастаўкі жывёлы вядомы нам раней, і мы на адзін раз выражаем згоду абслужыць 100 сялян. А з такім лікам сялян у нас чаргі не будзе. Наш пункт скупкі мае зараз новыя абаротныя рампы, што намнога аблягчае нам працу. Сяляне-наведвальнікі атрымалі ў карыстанне новую пачакальню. Неўзабаве на месцы будзе таксама каса. Тады селянін прадасць у нас жывёлу і адразу атрымае за яе грошы.

Тэкст і фота: (ЦЯ)



Актыўны сельгасгурток

Адным з актыўнейшых сельскагаспадарчых гурткоў на Гайнаўшчыне з'яўляецца гурток у Палічнай. Найбольш увагі яго працы прысвячае дыспетчар Юрка Зіньчук, які гэтую функцыю выконвае ўжо тры гады. Палічнаўскі сельскагаспадарчы гурток багаты сельскагаспадарчымі машынамі. Мае ён 8 трактараў з камплектамі прычэпных машын, 4 абмалотачныя агрэгаты, па некалькі касілак, бульбакапалак, раскідвачаў, сеўнікаў і іншых машын. У гэтым годзе сельгасгурткоўцы намераны купіць яшчэ адзін новы трактар і тры касілкі. Найбольш сялян карыстаецца «кулковымі» сельскагаспадарчымі машынамі пры ворцы, сеянні і абмалотах. Палічнаўскія сельгасгурткоўцы завялі гаспадарку на 216 гектарах дзяржаўнага фонду зямлі (ПФЗ). Найбольш сеялі яны жыта, а зараз намераны садзіць яшчэ бульбу і сеяць лубін. У адрамантаванай спулдзельчай аборы задумалі яны гадаваць 250 свіней. Дапамагаюць сельгасгурткоўцы таксама пры пабудове дарогі ў напрамку Кляшчэляў і закладцы доследных гадавальнікаў дрэўцаў у надлясніцтве. Праўленне «кулка» намагаецца ўсе дробныя рамонты сельскагаспадарчых машын праводзіць у сябе на месцы. Маюць яны таленавітага і вопытнага каваля Мікалая Ігнацюка, які патрапіць адрамантаваць кожную «кулковую» машыну. У кузні ў яго ёсць нават зварачны апарат. Зараз плугі і ўсе іншыя машыны гатовы да веснавой працы ў полі. Палічнаўскія сельгасгурткоўцы карыстаюцца таксама ўласным млынком-драбілкай, які абслугоўвае Янка Каравай. Варта адзначыць, што сельгасгурток у Палічнай меў за мінулы год больш 36 тысяч злотых чыстага даходу і што неўзабаве пачне тут будавацца павец на мінеральныя ўгнаенні. (ЦЯ)

пляце лапці. Амур рвецца да дзяўчат, Венера танцуе беларускі танец мяцеліцу, Бахус напіўся праз меру і вядзе непрыстойныя анекдоты, ад якіх сорамна робіцца дзяўчатам.

Усё на Парнасе беларускае: і вопраткі, і стравы, і танцы, і гутарка, і звычаі. А ў сувязі з тым, што ў XIX ст. беларускім было толькі сялянскае, дык усё ў паэме з'яўляецца сялянскім. Ці значыць гэта, што паэма была напісана кімсьці з сялян? Напэўна, не! Паэма нарадзілася ў шляхецкім, адукаваным асяроддзі. Сведчаць аб гэтым і тыпы старажытных герояў, і закранутыя ў паэме літаратурныя праблемы, якія не цікавілі тагачаснага селяніна. З гэтай справай звязана таксама праблема ідэйнасці твора. Літаратуразнаўца Патуховіч бачыць у творы «выражэнне шляхецка-класавай псіхалогіі», некаторыя з сучасных даследчыкаў схільныя ў паэме бачыць паслядоўную народнасць і дэмакратызм. Па чыім баку праўда? Мабыць, як гэта часта бывае пры крайне працілеглых думках — пасярэдзіне. Праўдападобна, аўтар, ідучы шляхецкай традыцыяй, выкарыстаў постаць селяніна, каб паказаць высокія матэрыі ў сялянскім наіўным успрыняцці, але рашуча адступіў ад частага ў мінулым звычаю кампраметацыі сялянскай постаці. Нават наадварот, надзяліў Тараса здольнасцю назіральніцтва, ацэнак, захавання, паводзін, якія прыносяць гонар звычайнаму чалавеку, а тым самым і беларускай нацыі.

Ці ведаеце, што...

...ад 1945 года дэманстравалася ў Польшчы 850 мастацкіх савецкіх кінафільмаў, якія глядзела больш 700 мільёнаў гледачоў. 80 кінафільмаў глядзела больш чым па 2 мільёны гледачоў. Рэкорд пабіў «Ціхі Дон» (рэжысёр С. Герасімаў), які глядзела 7,5 мільёнаў гледачоў.

...у апошняй пяцігодцы ў СССР пабудавана між іншым 14 тысяч клубаў, дамоў і палацаў культуры, 12 тысяч бібліятэк, 30 паркаў культуры і адпачынку. У краіне дзейнічае зараз 135 тысяч клубаў і 130 тысяч публічных бібліятэк. Агульны тыраж выдадзеных кніжак склаў суму 1,5 мільярда экзэмпляраў.

...у Савецкім Саюзе ёсць 32 мільёны тэлевізараў. Тэлевізары мае 85% сем'яў, пражываючых на тэрыторыі, куды даходзіць тэлевізійная праграма. Да 1976 года тэлевізійную праграму зможа глядзець 180—190 мільёнаў асоб. Каляровую праграму транслююць зараз маскоўская, ленінградская і кіеўская студыі. (яц)



— І куды гэта я папаў? — мяркуе семяноўскі «Максім» (Янка Шыманюк) з п'есы Я. Купалы «Прымакі».

На жаль, ад добрага драматычнага гуртка з Семяноўкі засталіся толькі ўспаміны.

Фота Цаф. — Р. Сянько

ДАРОЖНЫЯ РЭФЛЕКСІІ

МІРСКІ ЗАМАК



Я на Беларусі. Начным аўтобусам еду ў горад Мір. На заднім сядзенні сядзяць два маладыя хлопцы. Яны безупынна, аж да станцыі, іграюць на гітары і спяваюць у дуэце старынныя рамансы. Фальшуюць несамавіта. Не пытаюцца аднак, ці хто хоча іх слухаць. Зрэшты, па мінах пасажыраў не відаць, каб гэта было ім непрыемна. Яны шторазь паварочваюць галовы ў бок хлапцоў і пагльадаюць на іх з прыязнай усмешкай на твары.

Мода цяпер на ўсё старыннае.

Мода ж аднак, яна, як лісцё, што ападае па восені. А тое, што стварыў сваімі рукамі і пачуццямі народ — ёсць і будзе заўсёды жывое, непамінаючае, трывалае, як ствол дрэва.., калі напаіць яго карэнні жыватворчымі сокамі. Дык, здаецца, не мода, а слушныя патрэбы і трывалае зацікаўленне прывялі да таго, што пачаў рэстаўравацца славуты Мірскі замак, аб якім упамінаецца не ў адной энцыклапедыі.

На тэрыторыі Беларусі захавалася многа замкаў і палацаў. Няшмат аднак ёсць такіх, якія б, як замак у Міры, захавалі амаль поўнасцю сваю веліч і прыгажосць.

Як гісторыя кажа, стаяў у Міры ужо ў пачатку XVI стагоддзя дасканала ўмацаваны замак з пяццю вежамі. Нялёгкі лёс напаткаў яго. На працягу свайго існавання нярэз ён разбураўся і адбудоўваўся. Два разы нападалі на яго шведы і ў 1706 годзе яны спалілі замак. Пасля шведскіх войнаў замак быў рэстаўраваны, і да 1794 года ім правілі яго ўладальнікі — Радзівілы. У 1785 годзе тут нават урачыста прымалі караля Аўгуста, які вяртаўся з Нясвіжа. А ў 1794 годзе замак быў акружаны і разбураны рускімі войскамі.

Пасля другой сусветнай вайны ў замку гняздзіліся людзі, пазбаўленыя немцамі жылля. Гэта таксама ў немалой ступені спрыяла яго разбурэнню і знішчэнню.

Нягледзячы на ўсё гэта, замак у Міры прыцягвае кожнага прышэльца сваёй манументальнай, суровай прыгажосцю. Пры бліжэйшым знаёмстве з ім, можна заўважыць, што будаваўся ён у розныя эпохі. Спецыялісты лічаць, што самыя старажытныя — пяць вежаў і сцяна між імі. Пасля да сярэдняй вежы была дабудавана абаронная сцяна ў форме паўкруга, і, нарэшце, пры паўночнай і ўсходняй сценах былі дабудаваны ў часы Мікалая Радзівіла Сіроткі два крылы з двума паверхамі, у якіх знаходзілася каля 40 цудоўна ўпрыгожаных пакояў.

Калісьці Мір славіўся не толькі сваім замкам. Быў гэта значны гандлёвы цэнтр. Жыло тут шмат яўрэяў, якія гандлявалі замежнымі шаўкамі і галантэрэйнымі таварамі. І не выпадала, каб «панна млода» не паехала ў Мір перад шлюбам за неабходнымі справункамі.

Славіўся тады Мір і сваімі цыганамі, якія займаліся тут рамяством, а найчасцей — пакражай коней. У Міры выбіралі цыганскага караля. Апошні з іх памёр у 1790 годзе, а з наступленнем новага стагоддзя цыганы зусім разышліся.

Яшчэ і цяпер не бракуе ў Міры татараў, якія пасяліліся тут яшчэ, бадай, у часы Вітаўта.

Адшумела бурлівая гісторыя. Цяпер Мір — невялікі і спакойны гарадок, які ўжо больш дзесяці гадоў як перастаў нават быць раённым цэнтрам. Тыповы лёс гарадоў малых і вялікіх — адны ўзвышаюцца, другія ўпадаюць. Аб цікавым яго мінулым напамінае толькі велічны замак, які адзін, бадай, змог бы вярнуць Міру хоць частку яго былой славы.

Дык не дзіва, што цешацца жыхары Міра: нешта пачало рабіцца. І не важна для іх, што будзе тут — турыстычная база ці музей, а можа нават дом адпачынку для дэвізовых турыстаў (стаіць жа замак на турыстычнай трасе) — аб гэтым няхай ужо думаюць упаўнаважаныя спецыялісты. Цешацца міранцы, бо любяць свой замак: у нядзелі і святы шпацыруюць тут, адпачываюць сярод цяністых дрэваў. Аглядаюць замак кожны раз, быццам убачылі яго ўпершыню. З гонарам паказваюць замак прыезджым.

І мы цешымся разам з імі. Цешымся, што ствараное рукамі беларускага народа не загіне, стагоддзямі ўслаўляючы яго душу і мазалі.

Ада Чэчуга

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ЦІ УМЕЕШ ЗВАРЫЦЬ ДОБРЫ БУЛЁН?

У многіх сем'ях добры булён па традыцыі — найлепшы суп. Яго робяць у святы і ў нядзелі. Добрая гаспадыня кажа: лепш зраблю булён раз у тыдзень, але добры.

Здаецца, што можа быць больш простага — зварыць булён. А ўсё ж, каб быў ён добры, гэта значыць смачны, араматны і спажыўны, трэба прымаць пад увагу некалькі падставовых умоў.

Перш за ўсё, якое выбраць мяса? На суп, зразумела, трэба браць ялавічыну. Трэба выбіраць мяса маладзейшае, не надта цёмнае, яно павінна мець светлачырвоны колер, светлы лой найлепш, калі яно будзе перасечана жылкамі. Можна браць мяса адразу з косткаю. Калі ж мы бярэм кавалак мяса без косткі, дык добра дадаць да яго кавалак крухкай добрай косткі.

Калі мы хочам, каб булён быў смачнейшы, мяса заліваем заўсёды халоднай вадой. Калі ж для нас важна, каб атрымаўся смачны кавалак мяса, заліваем тады мяса гарачай вадой. Тады булён будзе менш насычаны, затое мяса сакавітае і смачнае.

А вось якую раім узяць прапорцыю на добры, моцны булён:

1 кілаграм ялавічыны з косткаю, адна пятрушка, 2—3 кавалкі селера, 3 морквы, адна пора, чвэртка валошскай капусты, цыбуліна, падпечаная на сухой патэльні, перац, соль, пучок зялёнай пятрушкі.

Абпаласканае мяса заліць у каструлі трыма літрамі халоднай вады і паставіць на агонь. Адразу ж перад тым, як вада закіпіць, зняць шум, які збіраецца наверсе, (аднак робім гэта толькі тады, калі хочам, каб булён быў вельмі чысты, празрысты, паколькі так званы шум — гэта каштоўны складнік мяса і, не належыць яго адкідаць заўсёды). Пасля таго, як вада закіпіць, дадаем абпаласканую і ачышчаную гародніну, падпечаную цыбуліну, перац, соль, (капусту дадаем праз гадзіну), накрываем каструльку і варым на вельмі малым агні каля трох гадзін.

Перад падачай булёну на стол, вымаем з яго морквіну, кроім яе на кружкі, кладзем на талерках разам з падрыхтаванымі асобна дадаткамі (можа быць гэта рыс, макарон, французскія клёцкі і г.д.), заліваем працэджаным вельмі гарачым булёнам і ўсыпаем дробна нарэзаную зялёную пятрушку.

Многія гаспадыні сцвярджаюць, што булён з марожанага мяса нясмачны, аднак яны памыляюцца. Булён можа атрымацца менш чысты, аднак таксама будзе добры і араматны. Трэба толькі памятаць, што марожанага мяса нельга перад варкай размарожваць. Пасля абпаласкання яго неабходна адразу заліць халоднай вадой і варыць пасля крыху даўжэй, далічваючы час на размарожванне. Да булёну з марожанага мяса добра дадаць адну-дзве булённыя косткі.

Гаспадыня

ЯЎГЕН БЕРАЗНЯК

"Я"-"ГОЛАС"

МАЁР ВІХР РАСКАЗВАЕ ПРА СЯБЕ І СВАЮ РАЗВЕДКУ

ГРАЗА ПРАЦУЕ НА ФЮРЭРА

«Паўлаву. Ёсць магчымасць праз Праўдзівага ўладкаваць Гразу на работу ў КРА. Калі дазволіце, я зраблю неадкладна. Голас».

«Голасу.

Гразу ўладкаваць у КРА. Задача — поўная легалізацыя. Выкарыстоўваючы легальнае становішча, здабыць даныя пра гарнізон у Кракаве, Сасноўцы. Данесці неадкладна, у якасці како ён там будзе працаваць, яго абавязкі ў КРА, хто яго начальнік, далажыце, хто і якія дакументы яму дасць дадаткова. Як будзе арганізавана сувязь з ім? Чакаю выканання задач, пастаўленых вам раней. Праверце Праўдзівага і Молнію яшчэ раз. Радыёсілкаванне праз Праўдзівага. Паўлаў».

Мы з нецярплівасцю чакалі гэтай тэлеграмы. Граза больш чым месяц рэгулярна сустракаўся з Отманам у Кракаве і Кшэшавіцэ. Сустракаліся ў кавярнях, рэстаранах. Пра справы ў публічных месцах размовы не вяліся. Разыгрывалі шчырых сяброў, якіх, акрамя выпіўкі і вясёлай афіцэрскай кампаніі, нічога не цікавіць. Потым садзіліся ў аўтамабіль Отмана і накіроўваліся за горад «праветрыцца». «Інс грунэ» — на ўлонне прыроды, як гаварылі ў такіх выпадках Отман-Праўдзівы.

Забіраліся ў глухамань, выходзілі «інс грунэ», і тут толькі пачыналася сапраўдная размова. Пра ўсе сустрэчы мне пастаянна дакладваў Граза.

У нас не было падстаў скардзіцца на Праўдзівага. Отман кожным данясеннем пацвярджаў сваю мянушку.

Ён працаваў многа. Старанна, з чыста нямецкай пунктуальнасцю збіраў і перадаваў разведданыя аб 1-й і 4-й танкавых, аб 17-й палявой арміях. Нашы данясенні фронту ў тыя дні нярэдка пачыналіся так:

«Паўлаву. Праўдзівы паведаміў: штаб 17-й арміі ў Скацыме. Састаў арміі: 59-ы стралковы корпус, штаб у Недаміцэ, 11-ы мотастралковы корпус СС, штаб у Лібушэ. Састаў 59-га корпуса: 371-я і 359-я пяхотныя дывізіі, 544-я фельдгрэнадзёрская дывізія. Састаў 11-га корпуса: 78-я і 546-я фельдгрэнадзёрская дывізіі, 208-я і 96-я пяхотныя дывізіі. Дыслакацыя дывізій у радыёграме № 76».

Праз некалькі дзён Комар перадала ў эфір:

«Паўлаву. Узят у палон обер-яфрэйтар Пленкер Юзеф, радыст штаба 59-га корпуса. Згодна з яго паказаннямі, у састаў корпуса ўваходзяць 359-я, 371-я, 544-я грэнадзёрскія дывізіі. Камандзір корпуса генерал Гарыхт, штаб корпуса спыніўся ў сяле Зембжыцэ. Голас».

Паказанні гітлераўскага радыста аказаліся для нас і РА фронту вельмі каштоўнымі. Яны пацвярджалі дакладнасць паведамленняў Праўдзівага. І вось цяпер дазвол-загад. Ён радаваў, але заглушаў трывогі. Ці не апынецца Граза ў мышалоўцы?.

Адна справа — падтрымліваць сувязь з контрразведчыкам-абвераўцам, сустракацца з ім, другая — прабрацца ў само логава, прайсці вельмі хітрую і — не выключаецца — жорсткую сістэму выпрабаванняў, праверак.

Але аўчынка была варта вырабу: поўная легалізацыя становішча, пропуск, магчымасць бываць ва ўмацаваным раёне Кракава — такое магло толькі прысніцца.

Мы ўсё ўзважылі з Аляксеем, прадумалі «прашчупванне» Отмана.

— Надумаў я, — сказаў Аляксей пры сустрэчы Отману, — паступіць (яны ўжо былі на «ты») да цябе на работу. Як ты на гэта глядзіш, Курт?

Трэба сказаць, што будучы шэф Гразы — ён жа яго падначалены — быў вялікі аматар афарызмаў, трапных слоўцаў. Калі справы ішлі добра, Отман сыпаў імі, як з рогу дастатку. Напрыклад, ён гаварыў пра сябе: «Муха, якая не жадае быць прыбітай, больш небяспечна адчувае сябе на самой хлопаўцы, якой б'юць».

На гэты раз Праўдзівы толькі ўсміхнуўся ў адказ:

— Як гавораць у такіх выпадках французы: «Смела, але лёгкадумна».

— Так ты думаеш?

— Упэўнен.

— Чаму?

— Ты можаш паслізнуцца ў нашай канторы. Правалiш і мяне. Каму гэта выгадна? Фюрэру?

— Баішся?

— А як ты думаў? Аднак, як гавораць у вас, дзвюм смярцям не бываць. Паспрабуем.

Тут жа Отман запатрабаваў, каб Аляксей тэрмінова раздабыў сабе надзейныя дакументы, кенкарту на новае імя.

— Тэрмін — два дні.

Аб наступных падзеях Граза далажыў мне пасля афармлення сваіх новых дакументаў. У любы дзень яго маглі адправіць без іх у канцэнтрацыйны лагер. А там — смерць. Граза, захоўваючы асцярожнасць, адправіўся да таварыша Міхала. Міхал Зайонц задумаўся:

— Добра. Заўтра едзем у Вялічку. Бохенек зробіць табе паперу.

Граза ведаў Бохенека як знаходлівага кіраўніка дыверсійнай групы, але не думаў, не гадаў, што Уладэк яшчэ і майстар па вырабу нямецкіх пашпартаў і пячатак.

На досвітку Міхал, Валя і Аляксей адправіліся на кракаўскі вакзал, каб поездам дабрацца да Вялічкі. Міхал і Граза накіроўваліся да Бохенека. У Валі быў свой маршрут. Але ў гэты дзень мы дарэмна чакалі яе са свежымі разведданымі. Здарылася няшчасце. Спачатку ўсё ішло добра. Ім удалося змяшацца з натоўпам. Падышлі да вакзальнага кіёска, каб купіць газеты і.., трапілі ў аблаву. Шукалі тых, хто ўхіляецца ад капання акопаў. Гразу і Валю адпусцілі, паверылі даведкам, а Зайонца затрымалі: штосьці ў ім паліцаю не спадабалася. У ім ці ў яго дакументах?

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Кансультацыя юрыста

Пытанне: У мяне гаспадарка 7 га зямлі. Мне ўжо 68 год, і я не магу працаваць. Я хацеў бы запісаць гаспадарку на сына, а сабе пакінуць будынкі, агарод і кавалачак поля. Аднак я чытаў, што гаспадаркі ніжэй 8 га дзяліць нельга і што можна такую гаспадарку прадаць або падарыць толькі цэлую, а гэтага я зрабіць не магу, бо не буду меці з чаго жыць. Ведаю, што сын меў бы абавязак даваць на маё ўтрыманне, але я не хачу жыць на нічыёй ласцы, хоць бы нават і сына. Мне здаецца, што для грамадства было б карысней, каб зямлю ўзяў чалавек малады, а мне застаўся кавалак, які я мог бы сам апрацоўваць. Ці ўлады дазволяць мне гэта?

Адказ: Паводле закона з 26 кастрычніка 1971 г., змяняючага цывільны кодэкс, можна прадаць, або дараваць гаспадарку, пакідаючы сабе прысядзібны ўчастак з дзялянкаю зямлі.

Паводле распараджэння Рады Міністраў з 23 снежня 1971 г. участак, які можа сабе пакінуць той, хто збывае гаспадарку, разам з зямлёй, якая знаходзіцца пад будынкамі, не павінен перавышаць 0,5 га. З гэтага вынікае, што няма ніякіх перашкод да таго, каб вы прадалі або падарылі сыну гаспадарку, пакідаючы сабе прысядзібны ўчастак і дзялянку зямлі ў размеры да 1/2 га.



РАСЧАРАВАННЕ

Цёмна на дварэ,
Зорачак няма,
Дома ля аконца
Я сяджу сама.

Дзе мой мілы, дзе ён?
Чаму ж я адна
Цэлу ноч гарую
Быццам сірата?

Можа ён у іншай
Час вядзе інтымна,
А я ажыдаю,
Бо яго кахаю?

Не, не буду доўга
На яго чакаці,
Прыдзе ночка друга,
Буду спаць лягаці.

Прайшла ночка друга,
А за ёю трэця,
Дзеўка спаць не можа,
Ох, Божа ж мой, Божа!

Васіль Петручук
Беласток

ВЫПАДКІ

■ 20.III.72 г. у Саколцы на Гродзенскай вуліцы самаход маркі «Жук» (шафёр Мечыслаў Варановіч, 30 год, жыхар Вайноўцаў) збіў пешахода Яна Паўлоўскага (54 гады, жыхар Саколкі), які памёр на месцы. Прычынай выпадку — неасцярожнасць шафёра.

■ 21.III.72 г. у Мікулічах, Сямяціцкага павету, згарэлі два хлявы і клуня Анатоля Гайдука с. Васіля і клуня Уладзіміра Вішанкі. Страты — 60 тыс. зл. Пажар узнік ад зацярушання агню дарослымі.

■ 23.III.72 г. у Белавежы Віктар Бушка с. Канстанціна (35 год) наехаў матацыклам на перавернутае дрэва (гадзіна 20^{30}). У выніку матацыкліст і яго пасажыр Барыс Байка с. Аляксандра (41 год) былі цяжка патурбаваны і адвезены ў шпіталь. Абодва — жыхары Белавежы.

Усім тым, якія праявілі многа сардэчнай чуллівасці, спачуванняў і прынялі ўдзел у праведзенні ў апошнюю дарогу незабыўнай

ОЛЬГІ АНТОНАЎНЫ ОПАЛІНСКАЙ,

жыхаркі вёскі Зубава, адышоўшай ад нас 25.III.1972 года, шчырую падзяку выражаюць

Муж, сыны, нявесткі і ўнукі pg 312-1

ДОБРАЯ РАБОТА Ў ПІРАЖКАХ

Не так даўно пачаў працаваць сельгасгурток у Піражках (Сакольскі павет), а ўжо апрацоўвае ён 307 гектараў зямлі з дзяржаўнага фонду. У 1971 г. сельгасгурткоўцы мелі добры ўраджай, 18 цэнтнераў з гектара. Пры размеркаванні атрымалі 300 тыс. зл. даходу.

Машынны парк складаецца з 13 трактараў з поўным камплектам машын. Ёсць 5 камбайнаў, якімі збіраюць сваё збожжа, а таксама служаць людзям. Гурток мае свой варштат, у якім праводзяцца дробныя рамонты.

Восенню 1971 года сельгасгурток у Піражках пасеяў 100 гектараў жыта і 15 гектараў пшаніцы. Старшыня гуртка Уладзімір Малішэўскі кажа, што іх гурток будзе настаўляцца на вырошчванне пшаніцы, хоць зямля ў іх не надта добрая.

Піражкоўскі гурток выконвае многа паслуг для сялян бліжэйшых вёсак. Найбольш карыстаюцца дапамогай гуртка старыя гаспадары і ўдовы, якім не пад сілу апрацоўка ўсёй іх зямлі.

Зімой трактары выкарыстоўваюцца ў дастаўцы дроў з лесу. Гэта вялікая выгада для сялян: выкупіш дровы — і трактар прывязе. І танна каштуе.

А. С.



Дарагое «Сэрцайка»!

Я жыву на гаспадарцы і з'яўляюся адзіным сынам у бацькоў. Мне ўжо 26 год. Гаспадарка ў нас вялікая, і хоць маем уласныя сельскагаспадарчыя машыны, то ўсё-такі патрэбны маладыя рукі да працы. І бацькі мае (а ўжо не маладыя), і я згодны з тым, што трэба было б мне ўжо ажаніцца.

Год таму назад я пазнаёміўся з дзяўчынай з чужой вёскі. Яна мне вельмі спадабалася. Дзяўчына не толькі прыгожая, але і вельмі разумная. Пасля некалькіх нашых сустрэч Аня сказала мне, што яна была ўжо замужам, але развялася з мужам, які аказаўся хуліганам і п'яніцам. Дзяцей не было. Жылі разам толькі паўгода, і яна, пабачыўшы, што да нічога з ім добрага не дажывецца, пакінула мужа, вярнулася дамоў да бацькоў і ўзяла развод. Аня вельмі баялася (так мне гаварыла) сказаць мне аб гэтым, бо думала, што я не захачу больш з Аняй сустракацца. Але ў мяне гэта не выклікала ніякага дрэннага ўражання аб ёй, гэта толькі пераканала мяне, што Аня — талковая дзяўчына. Пабачыла, што нятрапна выйшла замуж, пакінула, ды і ўсё. Але не ў тым справа. Найгоршае вось тое, што бацькі мае нічога не ведаюць аб тым, што Аня разведзеная. Хоць не раз ужо Аня пабывала ў маіх бацькоў (бо мы сур'ёзна думаем аб жаніцьбе), вельмі спадабалася ім, але, напэўна, калі даведаюцца, што Аня разведзеная, будуць, як кажуць «ставаць дыба», каб я з Аняй не ажаніўся, бо як жа ж, адзіны сын і ажэніцца з разводніцай? Гэта сорам на вёсцы, перад людзьмі. На жаль, такое яшчэ пакутуе на вёсцы, ды не толькі. У чэрвені мы вырашылі пажаніцца (бо Аня вучыцца і не можа раней). Я хачу ўсё гэта затаіць перад бацькамі. Але Аня на гэта не згаджаецца і гаворыць, што лепш сказаць перад шлюбам і сама баіцца зрабіць гэта, тлумачачы тым, што і так бацькі даведаюцца ад людзей, і гэта можа справіць ім вялікі боль, ды і што падумаюць аб сваім родным сыне, які ашукоўвае. Але я трымаюся сваёй рацыі.

А што ты на гэта, Сэрцайка?

Толік з Ц.

Толік! Я, аднак згаджаюся з Аняй. Раю вам абоім расказаць аб усім тваім бацькам. Аня, як жанчына да жанчыны, напэўна зможа прамовіць да тваёй маці, і яна яе зразумее. А ўсім нам вядома, што ў такіх выпадках бацькі заўсёды лягчэй задобрыць. Бо чаму ж Аня, што так няшчаслівa першы раз выйшла замуж, мае быць горшай жонкай? Але думаю, што ўсё скончыцца добра. І таму жадаю вам усяго найлепшага на новай дарозе жыцця.

Сэрцайка

З ДЗЕЙНАСЦІ ГУРТКА ВЯСКОВЫХ ГАСПАДЫНЬ

Найбольш актыўна дзейнічае ў Трасцянцы (Гайнаўскі павет) гурток вясковых гаспадынь. У сваёй дзейнасці прымяняе ён розныя формы працы. Апошнім часам жанчыны, згуртаваныя ў КГВ, арганізавалі супольную гадоўлю курантаў, у чым шмат дапамагло ім Павятовае праўленне Саюза сельгасгурткоў.

8 сакавіка нашыя жанчыны наладзілі сустрэчу з І сакратаром грамадскага камітэта ПАРП Янам Тамашуком. Яны запэўнілі сакратара, што будуць у далейшым павышаць сельскагаспадарчую культуру ў сваёй вёсцы і масава прымуць удзел у выбарах у Сейм ПНР, дэманструючы сваё адзінства з партыяй і грамадствам.

23 сакавіка адбылося заканчэнне заняткаў у школе здароўя І ступені, якую вялі працаўнікі пункту аховы здароўя ў Нарве на чале з лекарам Зофіяй Нарэль. Гэтае заканчэнне было спалучана з згадуй-згадуляй на тэмы гігіены. Згадуй-згадулю вялі працаўнікі аддзела здароўя з Гайнаўкі супольна з інструктарам гігіены нараўскага пункту аховы здароўя Ізыдарам Пляскoвічам.

Галоўным ініцыятарам усіх пачынанняў з'яўляецца нястомная ў грамадскай працы Анастасія Сцепанюк, якая здабыла вялікі давер у жанчын і грамадства.

Імя і прозвішча вядомае рэдакцыі

РЭНЦІСТЫ ГАЙНАЎШЧЫНЫ

На ўліку Павятовага аддзела Аб'яднанага саюза эмерытаў, рэнцістаў і інвалідаў у Гайнаўцы ёсць 301 член. Актывісты аддзела клапоцяцца аб сваіх членах. І так, напрыклад, у асенне-зімовым перыядзе з уласных фондаў і датацыі ваяводскага аддзела выдаткавана на дапамогу 8.450 злотых, 8 асоб пабывала ў санаторыях, 22 асобам саюз памог атрымаць працу, а 120-ці ўдзяліў бясплатныя пайкі.

Члены саюза з'яўляюцца актывістамі грамадскай працы. 6 з іх выконвае функцыі грамадскіх апекуноў, 10 з'яўляецца лаўнікамі павятовага суда, а 36 актыўна працуе ў розных грамадскіх арганізацыях.

У сувязі з тым, што на Гайнаўшчыне пражывае шмат рэнцістаў, актывісты аддзела вырашылі развіваць сваю арганізацыю на тэрыторыі павету шляхам арганізацыі сваіх гурткоў пры ГРН-ах. Такія гурткі ўзніклі ўжо ў Чаремсе, Трасцянцы і Нарве.

Зацікаўленым паведамляем, што бюро аддзела змяшчаецца на вуліцы Бучка 24 і працуе па аўторках, серадах і чацвяргах у гадзінах 10—12. Кожны рэнціст можа ў бюро аддзела атрымаць патрэбную інфармацыю.

ЧЫТАЙЦЕ і РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ «Ніву»!

ПЧАЛЯРСКІ СЕМІНАР

Пчала — гэта насякомае, ад якога ў значнай ступені залежыць ураджай многіх раслін і цэлых плантацый. Нашыя даследчыкі сцвярджаюць, што ў ваколіцах, дзе знаходзіцца многа пасек, сяляне маюць лепшы ўраджай рапаку, грэчкі, сырадэлі, белай канюшыны і інш. А аб іх смачным і карысным для здароўя мёдзе і гаварыць ужо не трэба.

Для ўмацавання існуючых пасек і развіцця новых Павятовы саюз пчалаводаў у Бельску арганізаваў семінар для пчаляроў грамады Міхалова. Семінар вёў навуковы працаўнік з СГГВ у Варшаве мгр Костка Мэствін. Гаварыў ён аб усіх справах, звязаных з веснавымі працамі на пасецы і аб хваробах пчол, якія паяўляюцца на Беласточчыне. У Беластоцкім павеце выяўлена 40 пасек, заражаных адной з грозных пчаліных хвароб (згнілец).

Шкада, што ў гэтым, такім цікавым семінары прыняло ўдзел усяго 9 чалавек. Выкладчык не абмяжоўваўся толькі да тэорыі, але гаварыў і аб ўласнай практыцы, якую здабыў на сваёй 70-пнёвай пасецы. Падобны семінар адбудзецца яшчэ ў красавіку. Шчыра запрашаем.

Мікола Краўчук
Патока



Гальяш Ярашук, Бельск. Пішаце, што вам сарвалі сходы і просіце, каб прыслаць у гэтай справе карэспандэнта. А што ён паможа? Тут трэба ісці ў міліцыю.

Янка Здоўскі. Вершы пусцім у «Парнасік».

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Grawitacja" (jugosł.), 18—19. „Zbrodniarz, który ukradł zbrodnię" (polski), 20—21. „Siedem dziewcząt kapitana Zbrujewa" (radz.), 22—23.

Нараўка

„Cyrk bez granic" (rumuński), „Własne zdanie" (bułg.), 19—23.

Нарва

„Pierścień księżnej Anny" (polski), „Unkas — ostatni Mohikanin" (rumuński), 19—23.

Чыжы

„Kłcpotliwy gość" (polski), „Tito Rinnelt porwany" (NRD), 19—23.

Дубічы Царкоўныя

„Jankes" (szwedzki), „Krwawa bajka" (jugosł.), 19—23

Арэшкава

„Prom" (polski), „Krwawa bajka" (jugosł.), 22—23.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Rezydent wywiadu" (radz.), „Tagebuch" (polski), 19—23.

Орля

„Cudowna lampa Aladyna" (franc.), „Gott mit uns" (jugosł.), 19—23.

Райск

„Motodrama" (polski), „Pogoń za Adamem" (polski), 19—23.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Jesienny dzień" (wietnamski), 18—19. „Kto śpiewa nie grzeszy" (jugosł.), 20—21. „Morderca jest w domu" (węgierski), 22—23.

Шудзялава

„Mały" (polski)), „Milion za Laurę" (polski), 19—23.

Янаў

„Topkapi" (USA), 19—23.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Manewry Dniepr" (radz.), 18—19. „Wraki" (polski), 20—21. „Kochana ciocia Sarika" (węgierski), 22—23.

Мельнік

„Wiryneja" (radz.), 18—19. „Człowek z M-3" (polski), 20—21. „Kapitan Korda" (czeski), 22—23.

Мілейчыцы

„Szósty lipca" (radz.), 18—19. „Wydra pana Grahama" (angl.), 20—21. „Mój kochany Robinson" (NRD), 22—23.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Przystań" (polski), „Tylko umarły odpowie" (polski), 19—23.

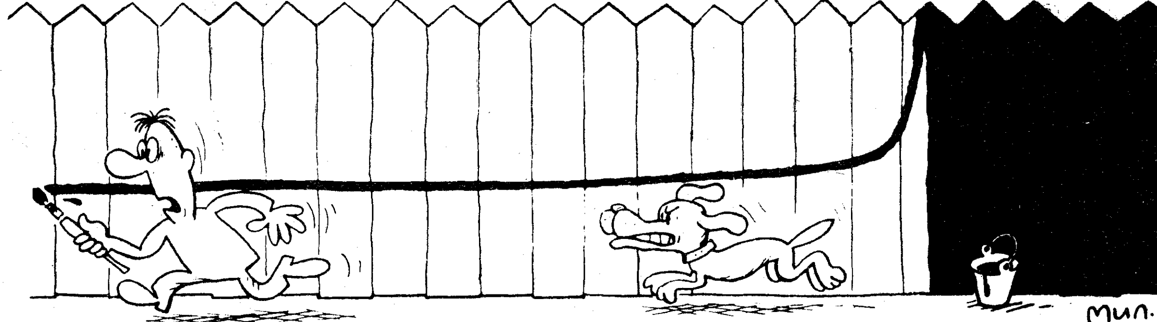
Новы Двор

„Los Golfos" (hiszpański), „Niezawodni przyjaciele" (rumuński), 19—23.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6916 T-3



ВЕТЛІВЫ

Не, вы паслухайце, да чаго няўважлівыя людзі ў нас! Ездзіў я ўчора за горад на рыбалку... У аўтобусе — таўкатня. Стольki набілася людзей, нібы тых селядцоў у бочцы. Ну я, гэта самае, неяк праціснуўся на сярэдзіну, стаў і ціхенька чакаю свайго прыпынку. І раптам... А бажачка мой, аж цяпер у вачах цёмна, як успомню. Не, кажу вам, гэта трэба самому адчуць, словам тут не перадасі: як наваліцца нехта мне на нагу, ну, нібы баба-капёр апусціўся... Ад болю сэрца сціснулася, крычаць хочацца, лаяцца, але я — чалавек ветлівы.

— Грамадзяне, нагу адцісніце!

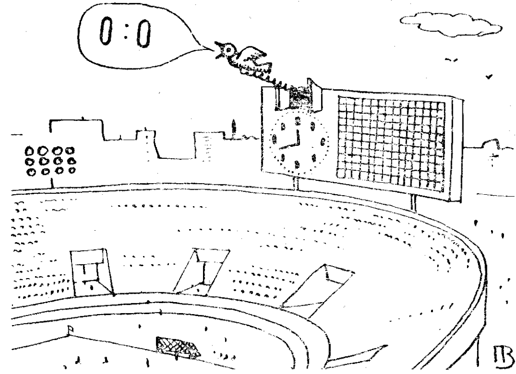
А грамадзяне — хоць бы што. Мяне ўжо нават пот праймае: паспрабуй, разбярыся, хто з іх на маёй назе ўладкаваўся... Бачу перад сабой нахабны чырвоны карак пад капелюшом. Да яго:

— Злезьце з нагі, а то я, тэта самае...

Павярнуў ён свой качан да мяне, паглядзеў, нібы на мурашку якую, і, нарэшце, саступіў-такі з нагі. Зрабіў паслугу! Ну, думаю, цяпер правісць прабачэння будзе. Павінен, як культурны чалавек! Яшчэ і паспачувае... Толькі дзе там! Свіння свіннёй і застанецца. Нават слоўца ад яго не пачуў!

Затое ж, як выходзілі з аўтобуса — я яму паказаў... Нібы незнарок я-ак саданy па костачцы чаравікам! Будзе ведаць... Такіх ветлівасці вучыць трэба!

Я. Іванаў



ЦІ ВЫЙДЗЕ ЗАМУЖ

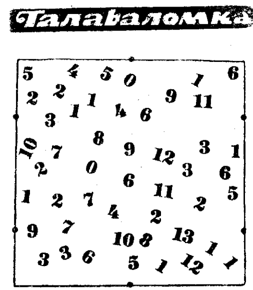
Маленькі хлопчык пытае маленькую дзяўчынку:

— Калі мы будзем вялікія, выйдзеш за мяне замуж?

— Не, я ніяк не магу, — адказвае дзяўчынка. — Разумееш, у нас у сям'і выходзяць замуж толькі за сваякоў: мама выйшла за тату, бабуля — за дзеда, а цёця — за дзядзьку...

НІЎКА

Талаваломка



Пачынаючы з любога кружочка, не адрываючы алоўка ад паперы, правядзіце шэсць прамых ліній так, каб атрымалася сіметрычная фігура, сума лічбаў унутры якой была б роўнай суме лічбаў, стаяўшых па-за ёй.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: 789789.

СЦІПЛАСЦЬ

Муж расказвае жонцы.

Наш начальнік паабяцаў падарыць шоўкавы капялюш таму, хто шчыра прызнаецца, што ён ніколі не цалаваў іншай жанчыны, акрамя сваёй жонкі.. Ведаеш, ніхто з нас не сказаў ні слова.

—Чаму ж ты змаўчаў? — спытала жонка.

— Я збіраўся, а потым падумаў, якім дурнем я буду выглядаць у шаўковым капелюшы.

ЧАС

Лектар, які гаварыў ужо больш дзвюх гадзін, звяртаецца да сваіх слухачоў:

— Даруйце мне. Я гаварыў так доўга таму, што ў мяне няма з сабой гадзінніка.

— Магчыма гэта і так, — выкрыкнуў нехта з залы, — але ў вас за спіной вісіць каляндар.

НЕКРАЛОГ

За снеданнем Сміт прачытаў у газеце некралог аб сваёй смерці і вельмі здзівіўся. Ён адразу ж пазваніў свайму сябру і спытаў:

— Ці чытаў ты некралог аб маёй смерці ў сёняшняй газеце?

— Так, чытаў, — збянтэжана адказаў сябра. — А адкуль ты звоніш?

АЗАДАЧЫЎ

Уласнік сабакі — ветэрынару:

— Мой пёс павадзіўся бегаць за машынамі-маалітражкамі і брэша, як шалёны. Вы можаце вылечыць яго?

— Ад чаго? Усе сабакі бегаюць за аўтамашынамі.

— Так, але мой хапае іх і закапвае ў агародзе.

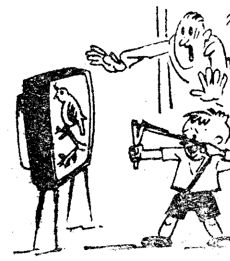
ДЗЕЦІ

— Колькі будзе тры і чатыры?

— Сем.

— А сем і чатыры?

— Не ведаю. Мы да адзінаццаці яшчэ не вучылі.



РАКІ

Да мяне, бач, Якаў прыходзіў.
Каробачкай ракаў лагодзіў.
І даліся ж мне яны ўзнакі:
Аж да ночы — ракі ды ракі!
Распаўзліся скрозь па падлозе —
Ракі па кутках і ў парозе...
Ажно чорна скрозь, неўзабаве
Поўзалі ў застоллі, па лаве.
Ну, а Якаў мой не шманае,
Ракаў сабе, знай, выхваляе:
«Добра, кажа, ракі ды з кропам,
Ды яшчэ з салоным скропам,
Дужа, кажа, з ракаў навару»...
А мне тыя ракі — за кару,
Бо што з таго рака карысці —
Нечага ні з'есці, ні згрызці.
Ох, злавала ж я, ох, злавала,
Калі тыя ракі збірала.
І здалося: ён, небарака,
Дужа сам падобны да рака —
Гэтакія ж вусы і клюшні,
Гэтакі ж павольны, няўклюжны.
Час бы ўжо сказаць і дабранач,
А мой Якаў месціцца нанач.
Я, нарэшце, ракі сабрала,
А Якава з хаты прагнала:
«Няма месца, Якаўка, ў хаце,
Бо на печы бацька ды маці.
А ў сенцах гэйкі-падружкі
Разабралі коўдры-падушкі.
Узапечку дзеці ды дзеці,
Дзе ж мне цябе, Якаў, падзеці?»...
Адыходзіў Якаў — заплакаў:
Мусібыць, шкада было ракаў.

Сяргей Дзяргай

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Гэлены Б. з Гарадка, Беластоцкага павету змяшчаем песню п.з.

NIEPEWNOŚĆ

Słowa: Adam Mickiewicz
Muzyka: Jan Kanty Pawluśkiewicz

Gdy cię nie widzę, nie wzdycham, nie płaczę,
Nie tracę zmysłów kiedy cię zobaczę.
Jednakże gdy cię długo nie oglądam
Czegoś mi braknie, kogoś widzieć żądam
I tęskniąc, sobie zadaję pytanie:
Czy to jest przyjaźń, czy to jest kochanie?

Gdy z oczu znikniesz, nie mogę ni razu
W myśli twojego odnowić obrazu,
Jednakże nieraz czuję mimo chęci,
Że on jest zawsze blisko mej pamięci
I znowu sobie zadaję pytanie:
Czy to jest przyjaźń, czy to jest kochanie?

Cierpiałem nieraz, nie myślałem wcale
Abym przed tobą szedł wylewać żale,
Idąc bez celu, nie pilnując drogi,
Sam nie pojmuję jak w twe zajdę progi
I wchodząc sobie zadaję pytanie:
Co mnie tu wiodło? Przyjaźń, czy kochanie?

Dla twego zdrowia życia bym nie skąpił,
Po twą spokojność do piekieł bym zstąpił,
Choć śmielej żądzy nie ma w sercu mojem,
Bym był dla ciebie zdrowiem i spokojem
I znowu sobie powtarzam pytanie:
Czy to jest przyjaźń, czy to jest kochanie?

Kiedy położysz rękę na me dłonie,
Luba mnie jakaś spokojność owionie.
Zda się, że lekkim snem zakończę życie,
Lecz mnie pobudza żywsze serca bicie,
Które mi głośno zadaje pytanie:
Czy to jest przyjaźń, czy to jest kochanie?

У СУДЗЕ

Суддзя: — Калі вы прызнаецеся, дзе схавалі ўкрадзеныя грошы, прыгавор будзе змякчаны.

Абвінавачаны: — Пане суддзя, дык гэта ж — чыстае вымаганне!

НЕРВОВАЕ РЫБАЛОЎСТВА

— У вас вялікія перабоі ў сэрцы, — сказаў лекар хвораму.

— Ох!.. Гэта ўсё рыбалоўства...

— Не можа быць! Гэта ж якраз вельмі добры занятак, ён супакойвае.

— Так, але толькі тых, хто ловіць рыбу ў дазволеных месцах.



КУРЁЗЫ

СІЛА ПРОПАВЕДЗІ

Пасля таго, як свяшчэннік адной з ліверпульскіх царкваў прачытаў нядзельную казань на тэму «Аўтамашыны — бляшаныя ідалы», ён не знайшоў ля цвінтара сваёй машыны. На тым месцы, дзе ён пакінуў яе, ляжала запіска: «Святы ойча, вы пераканалі мяне, і я пачаў ужо рашучую барацьбу з ідаламі».

НЕ ПЕРАПЛЮНУЎ

Студэнт юрыдычнага факультэта Аклахомскага універсітэта Поль Рэткліф аказаўся пераможцам VII чэмпіянату па выплёўванню гарбузных зярнятках — плюнуў адно з іх на 14 м 51,6 см., але рэкорда, устаноўленага Гарам Арчэрам у 1965 годзе (16 м 59 см), не пабіў. Цяпер ён працуе ў новым відзе «спорту» — «язык навывараt».

ЦІШЫНЯ Ў ДАМАХ

Ва Усходніх Гімалаях, у адной з горных далін княства Сікім, жыве племя тадшу (або тадсчу). Тут ва ўсіх хацінах пануе дзівосная цішыня, мужчыны ніколі не спрачаюцца з жанчынамі і размаўляюць з імі толькі знакамі. Прычына: мужчыны і жанчыны племя тадшу размаўляюць на розных мовах.

УСЁ ДЛЯ ЧЫТАЧОЎ

Рэдакцыя адной газеты ў Фінляндыі спецыяльна дапускае ў кожным нумары некалькі арфаграфічных памылак. Яна тлумачыць свае дзеянні так: «Ёсць чытачы, якія з вялікім задавальненнем знаходзяць памылкі ў друкаваных выданнях. Няхай яны знойдуць у нас тое, чаго шукаюць».

ХОПІЦЬ З ВАС СВАЁЙ ХВАРОБЫ

Стэнлі Крот, нью-йоркскі тэрапеўт, павесіў у сваёй прыёмнай плакат: «Просім паважаных пацыентаў не расказваць адзін аднаму сімптомы сваіх захворванняў. Гэта дэзарыентуе ўрача».



Пень застаецца пнём, хоць кол на галаве чашы.